КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Шоатта, 8 июнь. № 69 (4549). Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вiашагIкхета!

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

Арадуьйла 1923 шера декабрь

ПХЕ ШЕРА ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА!

В. И. Ленин вань 100 шу дизара накъадолхаш

Беррига низ— пятилетка кхоьлагIча шера план кхоачашьяра!

ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАДУ

Укх шера СССР-а мехкадьтта-хой декхарийла ба 300 миллион тонн мехкадьтта даккха, из декхар толамца кхоачашдара ыржача социалистически яхье дагьа лоац тха промысла коллектив а.

Ице бетта планах лийрхIачул совгIа 11 эзар тонн мехкадьтта, массехк миллион кубически метр газ лыххай оаха, планови задание тIехкхоачалгьяьй ерригаца мехкадьтта доахача бригадаша. Иштта, М. В. Торос кулгалдеча бригада коллективо планал совгIа 4591 тонн мехкадьтта даьккхад, Х. Т. Назалан мастер волча бригада — 4499 тонн, В. И. Цанина бригада коллективо—2053 тонн.

Цу бригадаша уж толамаш доахам дукха гIулакхаш даьд В. И. Заитнев керте латтача шоллагIча методий участко. Цу участка коллективо хьалхашка латт ша бехктокхаме декхар. Цкъа-дале, кIоаргахасосии скважинашкара дукхагIа мехкадьтта даккхара тIалацашка хий чуухийт цар, шоллагIа-дале, промысла обросаш хий хьагул а деш Алханчуртски каналех юртбоахаций кхашкен из кхоачаргдоацаш гIулакх ду. Шоай декхарех дика лоархIабу участка оператораш. Иштта, дукхаьал XIX, XVI тIоапанна хий чухийтар бахьан доаш лийрхIачул 10 эзар тонн дукхагIа мехкадьтта даьккхар промысле. ТIоапашка газ чухийтар бахьан даьлаш кIоарга-насоси скважинашкара мехкадьтта даккхара стабилизировайн е вIаштIехьадаьхар, хIаьта цул совгIа лийрхIачул дукхагIа 9 эзар гаргга тонн мехкадьтта даьккхар.

Даьача гIулакхашца боашаш ба кадлектив рационализатораш, боах атача боаккхаш, экономически эффект закха бола дукха предложенеш балха юкъейоалаю цар. Укх шера дукхаьал хьалхарча пхе бетта балха юкъе 45 рационализаторски предложене йоалаьй цар, царех хиина экономически эффект 5 эзар гаргга сом да.

Промысла геологически служба цахаддаш тIахьожаш лоаттабу мехкадьтта даккхара интенсификаци даккъара, цу гIулакха скважинай призабойни зонанга электроподогревани ю, фонтанни скважинашта кислотни обработка ю, иштта, дукха кхыйола мероприяте чакхйоах промысле.

Производства ритмичо бола бергбац нагахьа санна производства рентабельность лаккхъяра, экономически бола тоабара цахаддаш тIахьожаш из лаьттабеча. Цу гIулакха хIара бригаде дайнахьа бусса мехкадьтта даккхарга хIадолаш ахча дуд, электроэнерги лехьа йоал ца яра тIахьожам лоаттабу, керттерча производственни фондех, транспортах бола пайда эцаш тайп-тайпара мероприятеш чакхйоат. Уж деррига бахьанаш хилараз промыслана массехк эзар сом планах лийрхIачул совгIа пайда хилар.

Укх тIехьарча хана къахьегаш Iалаш дарда тIа вIаштIехьаккхара дукха мероприятеш чакхъяьлай промысле. Балха формаш, методаш эргахьара, бригадай структура тоаяра, промысла структура тоаяра, промысла вокхагIа волча инженера И. А. Орехова кулгал а деш бола беш я творчески бригада. Иштта цар предложенех бригадашка вIашагIъетай мехкадьтта доала специализированни звеньеш. Цу мероприяте вIаштIехьдоалийт балха хандах болча пайда эца, къахьега-ш оасаде даккхъе.

В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача дениа къахьегаш совгIатанна ваккъа бахара ыржача социалистически яхье даккъа лоац тха коллективо, тIайийцад лакхд социалистически декхараш, тайпиа ала [illegible] тха ниа дIахкоачаргIа.

М. ПАУЦ,
«Малгобекнефть» НПУ [illegible] № 1-[illegible].

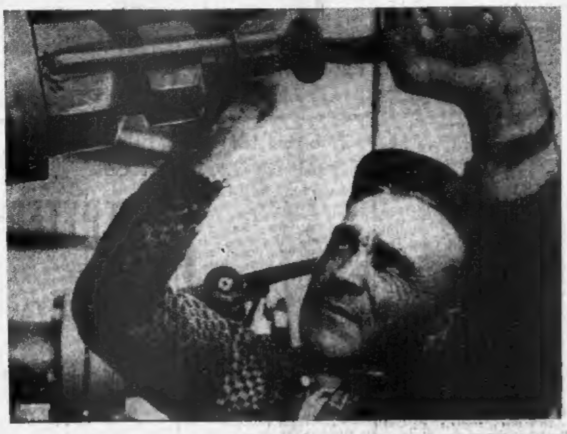

Дептара-дента кIоаргагIа чуухаш латт «Сунжанефть» НПУ Замаанкулерча № 47 йолча мехкадьтта тахкача буровойа бурув. Проектех кIоаргал 7 эзар метр хила езаш я цуп. Буровой еррига механизмаш кластийташ йолча низ болча дизела гIулакх деш ва йоаккха балха опыт йола дизелист Гусалов Иамайл. Цакъдаш болх бу цуп дизеда. Цудукхьа республике эгтара кIоаргагIа йолча скважина бурув тедара балхаш толамца дел.

Сурта тIа: дизелист И. ГУСАЛОВ,

И. Василенко сурт.

КХОАНА— ЯЙГАЧА ПРОМЫШЛЕННОСТА БОЛХЛОЙ ДИ

☆

СУРТА ТIА: (аьттехьара аьрдехьа) сменни норма 150—200 процент кхоачашъю Назрановча трикотажни фабрика швейно-закройни цеха бригадир Р. Нестерова бIарзхьаш тега Л. Янцевая.

Н. Набимашвили сурт.

* * *

Яйгача промышленноста болхлой денна хетаь материалаш еща газета 3-ча оагIо тIа.

АХКА—БЕРАШТА САКЪЕРДАМЕ ХА

Чакхдьаьнад дешара шу. ХьаттIаьттай доацархошта эттаро хоагIа йола ха — ахка. ХIаца лоьна, сакъерда, салаIа шортта мукъа ха я цар.

Советски халкъо хьа мел дечунна юкъе дийагIдар бераштa лаьркIа ха. Цхьаккха хIама цa эшийташ, ирса долаш бераш хьаьккхедара даим йоаьхха ю Коммунистически партен Советски правительствах.

Бераш физически а нравствени а увахшIена хилийтар керттерчарех наI да.

Школера шIахийцача хана парга лерттIа салаIийтара, мукъа ха парна пайдана а йолаш чакхъяккхара шенхаштта теркам тIабахийтаб Нохч - ГIалгIайчен партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, моттигерча Советаша, шай ерригача общественностo.

Республика школашка деша вагIа 250 эзар гаргга дешархо. Укх шера царех 120 эзар саг гIоргва пионерски лагерашкен салоIача кIевошкен. Iалама хозагIа йолча моттигашка хьайийллай пионерски лагераш. Дика кийчьаьй уж. Цига я тайп-тайпара спортивни площадкаш, ловза шахматаш, шашкаш, деша книжкаш, дуьча хий, гомахьа хьу.

Цунца цхьана укх шера Грозне, МалгIабике, Гудермесе, Назране хьайийллай горохской пионерски лагераш. Мел эшача хIамашца уж Iалашъергья профсоюзни организацеш моттигерча Советашен. Цу тайпарча лагерашка пхьеи хана салоIаш ургга ялх эзар гаргга дешархой пионери. Ужжа миссел бераш хургла школьни учреждIенен площадкашка салоIаш. хIаьта тхьаь вурийтта эзар бер хургла колхозийн совхозийн чоттах республика районашка салоIаш.

Ахкан замалахьа дешархошка леррIа салаIийтара, цар дезаш сакъердаме хургдолаш вIаштIехьдаккхара моттигаш лоьнаш да шай республике. Цулукхьа хIаьа керттерчаш цу йоаьххийна торонех дикагIа пайда эцар. Хьалхарча денощка гуйдаьцна хкоачанбоалараш дIа а даьла тоабе беза хIара пионерски лагера болх. Говзача воспитателенца, медицински болхлошца, мел эшача спортивни инвентарашца йизза Iалашъе еза ерригa пионерски лагераш. Цу гIулакха лаьи йоаккхо е еза профсоюзни организацеша, моттигерча Советаша. Берашa лагерашка йоаккха ца царна шаккха а йоцлургйоацаш хилийта хьажа беза воспитателаш, пионервожатеш.

Алхха цхьан пионерски лагерашка салоIа Iоргбах дешархой. Лаккерча классашка деша багIачара лаьркIа вIашагIйоахаш латт къахьеганех салоIамех комсомольско-кагирхой лагераш. Шалахача шера цу тайпарча дукхача а лагерашка цоаш школе Iомалаьр практике чIоагIдеш, колхозашкен совхозашкен кхашкара балхаш ле дехха новкъостал деш къахьийгар дешархоша.

Хьаьта укх шера пхийтта эзар гаргга саг хургья республика колхозашкен совхозашкен хьайийллача лагерашка болх беш а салоIаш а. Цунухьа хIанзаь а йоакхо е еза цига хургболча кагирхошта болх бе цар сакъердамегIа салоIаргдола а мел эшаш Iалашкара. Колхозийн совхо-зийн кулгалхоша, юххьанцарча партийни организацеша, юрташкарча Советаша даим бIарг лекха беза цар гIулаккхага а царна вIашачуга а.

Цхьабаьгьда, дешархошта къаьстта сакъердаме хургда туристски ахка! Иштта эзараш бераш вразаргла экскурсеи походашкей. Пионераш дешархойн хуьеба вай лоалахарча республикай а Нохч - ГIалгIайчен а исторически хоза Iалам долчей моттигашка. Цар вакъиаш дерга гражданский синлахь - боахача Дайнехкен баьса тIемаш лаьттача гIолла, гулъергья керда сведенеш, материалаш. ХIанзе а дукхача школай дешархоша республикански берий экскурсиони туристски станце новкъостална белгалъяьй походаш ерриеа маршруташ.

Масала, Грознерча № 31 юкъарча школа дешархой гIоргба Ленинградерa исторически моттигаш йоаза а шоай школьни музеана керда материалаш гулье а.

Грознера баьна Ставрополе. Элисте. Астрахане гIолла чакх а баьнна велосипедалца Волгограде — Советски Союза турпала Нурадилов Ханпаша дIавеллача гIорба Нове-Атагински школа дешархой. Цу тайпара экскурсеши походаш ерга дуккхача школай дешархоша.

Цул совгIа вай республикера бераш хургда Каспийски Iаьржачен фордашка, турпал - городашка. Закавказьа городашка, ловмаш районашка, ххычахьа. Дукха керда хIамаш довзаргда. Iомалергда цар.

Дешархой походаш экскурсеши дукхагIа пайда лургболча тайпара чакхъяккхара къаьстта теркам тIабахийта беза республикански берий экскурсиони туристски станце болхлошa, школай хьехархоша. БIаьхача а халача а новкъа арабаьнна къона туристаш, следопыташ накъха дика кийчбаь а эшаш йола инструкташ а хиха беза. ТIакха мара вIаштIехьдаргдац цхьаккха хьовзам боацаш походаш экскурсеи чакхъяза.

Иттаьи эзараш бераш вьяхи пионерски лагерашка, къахьеганен салоIамен комсомольско-кагирхой лагерашка, хургIале а походашкен экскурсешкен гIоргбале а, баккъа дукха дешархой юхебусаргба городашка, юрташка. Цхьанца бахьанагIа шагIа бIсарашка а дика салаIийтара, царна а ахкан каникулаш сакъердаме хургйолаш дола гIулакх вIаштIехьаккхара шенхаштта уйла е еза бокъкагIчар.

Дешархой доалахьа хила еза спортивни площадкаш, стадионаш. Геттаре дика хургдар нагахьа санна промышленни предприятей, учреждений комсомольски организацеша уллагIа, е массехк квартале лахача берашта школьни каникулаш чакхъяллалца шефство лелайере, берашка салоIийтала дикагIа вIаштIехьдаккхара новкъостал доре. Цу дакъе дешархошта доккха новкъостал де йиш хургья домоуправленей пенсионерий, болхлой гIулакхерча наьха.

ДIадоладеннад пионерски ахка. Из дика а сакъердаме а чакхдоаккхаргда. Цу гIулакха мел эшар вай республике долаш да. СалеIа, могIах низ беша, дукха керда хIамаш дайза шIаберзаргба дешархой: туристаш лерйоахараш, краеведаш, пионерски лагерашка бахараш.

ЗОНАЛЬНИ СОВЕЩАНИ

Укх деношка г. Грозне хилар автономни республикай, Къилбаседа Кавказа краяй, областий кинофикаце управлене начальникий семинар - совещани. Из лаьр РСФСР Министрий Совета кинематографе комитета. «РСФСР киносета органашта боллхоштен превоаани яра керда система юкъейоалларах» аьнна дош дийцар совещане.

Цу дешаех доклад йир РСФСР-а кинематографе планово - финансови управлене комитета начальника нок. Н. Митрофанова.

Б. ТЕРЧИН.

А. Н. КОСЫГИН ВИЗИТАГIА ШВЕЦЕ ГIОРГХИЛАРАХ

Швеце правительства хьалхагIа вийха хиларга хьежжа официальни визитагIа укх шера июле Швеце гIоргва СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин.

ЧССР-а ВИКАЛАШ ВОЛГОГРАДЕ

ВОЛГОГРАД. 6 июнь. (ТАСС). Тахан горедагIа - турпалагIа хьожаш яр ЧССР Къамаш собране Председатель. Чехословаке Коммунистически парте ЦК Президиума член Йозеф Смрковский керте латта Чехословацки Социалистически Республика Къамах собране делегаци.

Дукха эзараш нах гулбенна советско - чехословацки доттагIала митинг хилар тракторни заводе. Къамаьлаш даьраша дувцар советскии чехословацкии халкъаш вIашагIлувзаш йолча айхкачен лохаргдоацачен доттагIалах. Цар хьалххайкаора Советски Союзаи Чехословакеенен юкъера доттагIал чIоагIлуши дегIаухаши дIагIоргдолгах шоаш дог тийша хилар.

Митинге къамаьл дир гулбеннараша чIоагIа безаме тIайийпача Йозеф Смрковске. Цо ЧССР Къаман собранегарен деррига чехословакин халкъатарен вежарий вер тIара доарцъал хелар советски бахагга, ловша баькхар коммунизм хьалхьеча цар хIахо толамаш тахар лоьш.

Йозеф Смрковске хьакъала хийцар мин мехка юкъера. Чехословакен Советски Союзен коммунистически партешта юкъера лохаргдоаца вежарий доттагIал.

Чакхдоалаш латт балхаш

Монтаж а яь № 3 бола ай эксплуатаце дIачубала тIаийца закха социалистически декхараш толамца кхоачашду «Кавказэнергомонтаж» треста Грознески монтажни участка коллектив. Яьна монтаж яра дукхагIа дола балхаш халахьалха чакхдаьхад. 2 эзар совгIа тайп-тайпара сохал дола турбаш вIашагIхеттай йоккха опыт йолча сварщикашa П. Юртаева, В. Попова, В. Арчакова, А. Котова, кхычар.

Цу участко эттара хьалха вIашагIхийттай аргоно-дуговой методаца Iы йIоахъю тховнашкара турбаш № 2-8 йолча ный наIарапи. Цу методех вIашагIхетта турбаш юкъе яьсса моттигаш а ца юсаш чIоагIал дика а йолаш хеттаьу. Уж вIашагIхетта ошаш дефектоскопацея рентгенографацен тохкачул тIехьагIа гучадаьлар цо вазпиена юкъе брак я кхоъ мара ца хилар.

Монтаж ена дика хьожамаш дахарах белгалъяьннай Н. Разуваьй, П. Баков, Ф. Салмонин, В. Трушелов керте латта бригадаш.

Производственни гидравлически яьна йаьча тохкаш ю тIехдика хилар хьахьехкар.

Хьинар айдаь къахьегача монтажникий коллектива ханал ах бутт хьалха 15 июне монтаж яь а яьккха эксплуатаце дIачуйала лаьрхIаб из яй. Из хьалйара хьалъяь йола еррига № 3 бола ТЭЦ я.

Х. СУРУДЖАНЦ,

«Грозэнерго» оператор.

МЕХКА ГЮЛЛА

«2000» СТАНА ХЬАЛХАРА УЗЛАШ

Новолипецки металлургически заводе вIашагIйоалле болаьй «2000» стана керттера технологически оборудовани. Цул эттара хьалхара узлаш дIаоттаьй Жиглова Петра бригада — пятилетка кхоалагIча шера пьалбаь бозача гIирсерча дешагIьарех бола цхьанна.

Из бригада йоакха ец — тхьилиъ саг. Цхьабакьда, гIараш ши «ина хьалкара бу болх. Шай керттерча профессел совнагIа ши е смежни специальностащ а е шигарча гIарана. Жиглова чун новкъостешен вIашагIъеллай аглофабрика, кислородно - конверторни цеха, йоккхагIча домна, Липецки Магнитерча дIараIамергIарча кхыча объектай оборудовани.

МАРЬ: КАРАКУЛАШКАРА ЗАВОД

Каракулай вассача ярмина шина уллача Хауз - Хански искусственни форде йисте хьаькар гIирллошьераш Туркмене йоккхагIа йолча водохранилища районе хьалъе йолаьй боамби шIамбу завод.

Кердача предприяте чакхбоаргба Мургабе колхозашa шина тIа хьалкобаь бромби.

СПАССК: ДУГА 300 СОРТ

Ханна яьча сов эзара йистаца хьалдаьча Дальневосточни дуга опытни станце кхаьна дуга дIадаре балхаш даь даьнед. Массаербар стана боацача цу боатана экспериментальни чекаш шай тайпара «музей» я. Цига тIадамна дуга дуьне тIарча ерригаш а хIама ц ваьне йолча дуга «держанецкаре» гулдаь да. Укх шера шига [illegible] а вай махкарча [illegible] 300 гаргга сорт.

БРЯНСК: ХЬУМЕХЬАШ ЛАККХ ВИТАМИНАШ

тиьо эзарагIа тонн аравийлай Хьунташ лаккбача витаминий Брянски фосфоритни заводо шо бетта планал совгIа.

Еронгсоюзни ахье химически промышленноста Министерствой профсоюзе ЦК-ан карара каре тела ЦIе байракх вьакона цу предприяте продукци чIоагIа хоатташ а РСФСР, Белорусси, Украине аьтта лелаедереня. Фосфоритни дом тийа тоельча тэроле - кхоам колхостaшка дикка кхайбу кхайкаре хьуналаьш.

СУХАЛБЕ КХАШКАРЧА БАЛХАШТА

☆

ДIАЙИЙНАЧА ХIАМАШТА—ДИЗЗА ГIУЛАКХ

Надтеречни района «Кругловский» совхоза хиаш лелахараш ния хьалхарча денощка дена шоаш дIайийнача культураш гIулакх даш ба хIара балха аьттув болча деных дизза пайда а эцаш. Нхашна культиваци ю, махкаш доах механизатораца. Иштта, цхьара культиваци яьй хьаншIашта, хIаьта ялата лаьрхIа дийнача 165 гектара шозза яьй. Цхьара культиваци яьй 190 гектара тIа дийнача ганарашта а.

Уж балхаш доча тIехдина къахьийгад Р. Урусханова кулгалдеча звено членаша. Шоай ден норма 120 процентага кийчанца кхоачаш ца еш цхьаккха а ди дIадахийтац цар. Чакхдьаха отделене ганарашта махкаш дакара балхаш а.

Б. АБАЕВ.

☆

КЕРТТЕРДАР КХОАЧАШДАЬД

Кхъа бола хьаташ кхачаш латт Шалха района боахамашка.

— Укх шера шIаккха ца хиннача тайпара доккха беркат дургла тха лаьтто, — йоах управлене агронома И. Пугачева. Из сум ца кхашка форд севна шихо терча а деш латтача кIина, мукъа канзика хьежача.

ХIанз из деррига ялат цхьа ка ца боабеш лоацдача хана чуэцара кийчо е еза. Шоай беррига теркам тIабахийта из кийчо еш ба «Ихазка» совхоза механизатораш.

Кхо эзар гектар гергга ялат чуэца дезаш ба уж укх шера. Итт дийнахьа ялат чуийца закха лаьрхIаз совхоза кулгалхоша. Массехк тIа хьалха партком дийца а дийца чIоагIаьаь гурахьа хийна ялат чуэцаш эржаргйолча социалистически яхье хьалаш. Цхьан сменах 25 гектар хьоккхаш 500 центнер ялат аьрдача комбайнера харара кара тела шIе оымиели 15 сом ахчех хьожадергда. ХIаьта иштта къахьегама материальни, моральни белам тIаозаргба трактористий, ялат дIаувзача шоферий. Отталь ерригача отделенешка бригадашка, звеньашка дIаккхачийтай ка бола ялат чуэцаш ле дезача балхий план. Цул дарба тIа шоай планаш оттаеш а подразделенеш хIанз.

Шалахача шера гурахьа дезз кхаш лелаледаь мел хьийгача къьих даьнна беркат хьалъоккхаш бола ха я ялаташ чуэца ха. Укхаза боккхача лоархIаде из хIара сахьат. Цулукхьа хIанзале массе а оагIораьара кийчо е ез. Дикалийта йиш ен цьаккха а. Керттерiар тешшаме болх бергболаш комбайнаш тоаяр да.

Цар йоакхо яьй укхаш соакха гурахьа. Юбилейни шера ялат чуийца на дьллиге централни усадьбе хьа а йолаль масса меттe даьтта хьекха кIаь хIамаш оттаьь Iамиа дIаоттайяр. ХIана дикача хьала тIа я ялат чуэца еррига техника. Толха меттахьа яьнаш комбайнии резина. Бутт хьалха дена ремонт е йолаьй ялат хьоькхача машенашта. Ремонт ена даккъа доалаш тхьаь къинь совгIа саг ва. ХIаьта дукхагIа болх бераш комбайнераш шоаш ба, слесараша царна новкъостал ду.

Нийсача мутIарах латт дIадахача шерашка совхоза кхаш дустаьш массайтта бIаьш гектараш хьекха вурийтта комбайн. Царна юкъе хьуве мазутанка къегаш комбайнерашца юккa хьаьар дола комбайнераш. Уж юкъера кулг тоьлаш ба.

— Тахан кхашка арайоахе а кийча я ераш. — йоах Ибрагимова. — Мотораш лоталь, цар узама болх иштта бу хьожаргда тхо укх денощка, — йоах Рамзанов.

ХIара шера дукха керда техника йоагIа вай боахамашка. Укх шера шинь СК, кхинь НК-4 силай совхоза. Из керда ише ба. Белгалдаккха деза ялат чуэцашe деррига кхьалела кхашкара балхаш агротехника дIадеххача тайпара чакхдаха дезалга.

Шоай комбайнашта массанел хьалха ремонт ян а баьлга, сиппе чуэцача комбайнашта ремонт еш ба совхоза дикагIа бола комбайнераш Юсупов, Ибаев. ХIаьта царна отталдергдолча моторашта ремонт еш шай ден норма цхьан ахзошa тIехкхоачашъеш къахьег комбайнера Абувидов Мусас.

Техника кийчьярал совгIа, бокхача лоархIаме да хIанзашка а хьаттам кийчъяр. Даьхенна дIадула ялат дика хила деза, хIаьта из боахама а шийхане да. Цу гIулакхо лоладо яьй укхаза. Ерригача совхозе, венна аьлча йиь отделенеша лаьрхIа кхоалагIча отделени централни усадьбен шинь хьотт е лаьрхIаь. Централни усадьбе хатебена мтагIа Iобоассабар мара кхы дань хIама яц, хIаьта вок е йолаьлан. Цу гIулакхо чIоагIа новкъарле ергья хIанзехьа тоха ца лоья. Беррига низ тIабахийта беза совхоза кулгалхоша цхьаккха буртиг боа ца беш чачахьажхенга ялат дIакхачайтаро.

Т. АРЧАКОВ,

собкор.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ПАРТОРГАНИЗАЦЕЙ ДЕНАЛ АЙДАРА

ЮХХЬАНЦАРЧА парторганизацей денал айдара чlоагlа теркам тlабохийт КПСС Малгlабика горкомо. Партийно-организационни политически болх чlоагlбарца мара из лоарlаре дехкар кхочашлургдоацилга кхетаду цаьхь. Цудухьа хlара коммуниста кхетам а цуй вахаре активность а лакхъергйола болх дlайболабьй оаха.

Коллективашта хьалхашка латта производственни дехкараш кхоачашдеча юххьанцарча партийни организацей лоарlам лакхбу, массово-политически болх тоабу горкомо.

Массехказа бюро дийцад горкомо партийни болх айбара дешаш. Иштта боккха теркам тlабахийта дийнар горкомо пленумашка кулгалдеча хал-лашцара болх тоабарах. Хlара йоагlа хана коммунистий авангардни лоарlам лакхбара чакхъяха езача мероприятех, иштта кхы дешаш.

Цу дешаех лаьца пленумаша яьча решенеш тlа предприятейи совхозийи партийни организацей балха опыт белгалъяьй.

Боккха теркам тlабохийт горкомо партийни кадраш хьахержарех царна кхетам баларех дешанга.

Хlанз 85 процент юххьанцарчеи цеховийи партийни организацей секретараш лакхера, юкъера образовани йолаш ба. Иштта тоаденнай партгруппоргий состав а.

Горкома хан-ханаьхьа семинараш ю партийни организацей секретарашца партийни балха тайп-тайпарча дешаех лаьца, царна организационно-партийни политически балха дикагlа болча методех лаьца дувц.

Юххьанцара партийни организацеш коммунисташта кхетам балара болх хlоаргагlа бе кьинай, къаьстта шербаьб цар из болх къонача коммунисташта юкъе. Партийни балха хьинаретlа дакъа лоацийт. Лохкденнад коммунисташта хьалхашка латта дехкараш а. Коммунисташкара даьина гlалаташ теркал да деш дитац партийни организацеша. Цlенхаштта бехктокхама оалу партийни, пачхьалкхен дисциплина теллаер, коммунистически нравственноста нормаш кхоачаш цаер. Дукхагlа болча парторганизацешка иштта за гlулакхаш. Масала, «Малгобекнафта» НПУ 1 промысле къахьегача 286 болхлочох 79 коммунист ва. Массавола коммунист партийни поручене йолаш ва. Общественни организацешта керте коммунисташ латт. Дукхагlа болча коммунистий доагlаш ший ду коллективе. Царех ба меллаьттей гаьн йоаккха мастер Матрена Власова, Торий, оператор Николай Иванович Машеннев, иштта дукха кхыбараш. Цу коммунисташа дика къахьегаш совгlа къонача болхлошта шоай говзал lомаю. Бригадашка хан-ханаьхьа социалистически къахьегама итогаш ю, котбаьннарашта совгlаташ. Премеш тел. 65 коммунист коммунистически къахьегама ударника цlи лелаеш ва промысле. Хlаьта юкъебиеврашна цlи яккхара къовсам лоаттабеш ба. 23 коммунист промысла дикагlа бола рационализатораш ба. Коммунисташ балха участкашка пайдеса дlа-хьа оттабар, партийно-организационни политически болх лертlа вlаштlехьбаккхар баьваь долаш промысла партийни организаце дика вlаштlехьйоал хьалхашка латта дехкараш кхоачашдара коллектив оарцагlъякхаь, производственни план ханал хьалха кхоачашъяйта.

ПЛАНИРОВАНЕИ экономически стимулированеи кердача хьалашка болх бечча я промысел, балха юкъехдухьаш я къахьегам lизван ларда тlа вlаштlехьбаьккхара формаш. Мехидаьтта доаккхача бригадашкеи пуньа шоллагlа обработка еча цехеи хозрасчет юкъейоалаьй. Цо торо лу производства пайда ца эцаш йола торонаш лахара коллектива хьинар айде, меххдаьтта цхьа тоннага хlадодар лохде, кертерчен оборотни фондаех кхетамца пайда эца, кхы а ехлагlа геолого-технически мероприятеш чакхъяха. Цунах хьахинар фу? 9900 метр хьалха пайда ца эцаш яьха трубопроводаш лаьтта кlалдара хьаьхьаб, царех 6100 метр кхыча предприятешка ехкай. Хlаьта укх шера оахе бетта план толамца кхоачашъяьй. Белгалдаккха доагlа, промысле коллектива юкъе къахьегамен производственни дисциплина телха еш моттигаш ца хулаш дlалъйна хилар.

Иштта во лелац гlулакхаш II-гlча меххдаьтта промысле а. Укхаза шоайкара хьоххам теллаш хьабоагlа коммунисташ мастераш И. В. Сычев, В. И. Бычков, оператор Л. А. Русакович, дукха кхыбараш.

Партийни кадраш кхеччем уж балха дlа-хьа уттабечча белгала опыт lоаьй парте горкомо. КПСС горкоми кулгалдеча хоавйствени балха хьежавир къона коммунист Гиреев Хьакlаш. Промысла машиннаькъа начальникал вахийтар из. Цо дика коллектива воспитатель, говза кулгалдо, организатор волга хьахьийтар цо дукха-ха доаллаь. Коммунистий новкъостала толамца кхоачашду коллектива шийна хьалхашка латта дехкараш. Белгалдаккха доагlа укхаза керттерча участкашта керте лаьтташ опыт йола коммунисташ, дика специалисташ хилар.

Тага служба кулгалдеш ва кертера инженер А. В. Пономаренко, из ва парторганизаце бюро секретарь а. Движене служба керте латт вокхагlа вола мастер коммунист Х. М. Элисханов, наькъа служба — вокхагlвола мастер коммунист О. А. Балаев, иштта кхы а.

Парткомай секретараши коммунисташи шоай устави дехкараш кхоачашдарга хьажа хьежа кургъа партийни организаце коллектива юкъера вlалили, цар балха тодам.

Кхьажарга вай № 1 йолча гlишлон управлене партийни организаце (партбюро секретарь [illegible] Душев) гlулакхашка. Укхаза наггахьа мара хилац партийни собранеш, дувцачча уттаду [illegible] лертlа кийчлеш хилац. Уж кийчъеча дакъа лоацаш йола партийни актив эlаьнгьа дац. Хlаьта цу совгlа коммунисташ партбюро цlерагlа [illegible] бола критически замечанеш тергалйиц. Коммунисташта юкъе уставаш дехкараш кхоачаш ца дераш а ба. Царех ба коммунисташ А. А. Нахренка, Я. Д. Немцов, Н. М. Сараев кхыбараш. 7 бетта цар партвзносаш ца [illegible] моттигаш хиннай. Цхьабакъаь уж [illegible] йийхаба партсобране. [illegible] бехктокхаме воабаш. Партийно-организационни политически болх укхаза лахаяа боараш тlа хиларах гlишлон управлене коллектива доархlоам производственни заданеш.

Цу хьала тlа ба № 2 йолча бурув лоаттича конторе юххьанцарча партийни организаце бюро беш бола болх. Цудухьа цу контора коллектива а пачхьалкхен [illegible] кхочаш ца еш хьайнагlа.

Уж дешаш теркал а дь КПСС Малгlабика горкомо укх шlаккхьарна лоаь лаьрlал цу участкашка кастагlа гlерг лехха, эшача новкъостала де. Шоай болх тесса лелабу партбюро секретараш бюро бувца. Цул совгlа цу организацешка партийни дисциплина чlоагlъергйола мероприятеш белгал а дь уж чакхдоахаш а горкома. Оаха укх тlеххьарча хана къаьстта дукхагlа теркам тlаухийт партийно-организационни идеологически балха дешаш — коммунисташа кхетам балара керттер дар из йоландаь.

Н. КРЕСТЬЯННИКОВ,
КПСС Малгlабика горкома партийно-организационни балха отдела заведующий.

Коммунистий гlулакхаш

Тха партийни учете латтача хlара коммунистагара оаха хьадехар да цо устава дехкараш дика кхоачашдар.

Укх шера 800 тонн дуаз, 800 фоли гаргга шура, 250 эзар совгlа фуъ пачхьалкхенга доахка дезаш да тхо. Иштта вlаштlехьбаьккхаб оаха уж дехкараш кхоачашдара болх?

Социалистически дехкараш кхоачашдара лоржача яхье керте дахи коммунисташ латт. Производственни политически гlулакхаш теркал а деш уттабаьб оаха коммунисташ производства бригадашка, уставо дlадехараш цар кхоачашдой хьож.

Масала, хьажарга вай тракторно-полеводчески бригаде къахьегаш болча коммунистий гlулакхашка. Тракторист волаш бола беш ва коммунист Троцкий Алексей. Цо хьатта оацаш вале, макха боаккхаш вале, техникала ремонт еш вале, — деррига цо доша дар тlехдика ду цо. Цул совгlа массе хана доагорa йоаккха экономи а ю. Цудухьа цунна аттагlа да парте боацача нахе влиани е.

Колхоза коллектива юкъе чlоагlа тlа ший деш ва коммунист Масаев Хусаин. Цхи шу совгlа ха я кхаш лелаеча звенона цо кулгалду. Шерра-шера дакха хьувкъам чуэц звеное, коммунист Масаев агротехнически йокъонаш кlоаргга йовзаш, болх дика вlаштlехьбаьккха ховш хилар да из. Цул совгlа дика пропагандист а ва из.

Итт шу совгlа ха я коммуниста Ненциев Бахае шоллагlча тракторно-полеводчески бригаде механизатор вола. Цаладеш ший товаал лаккхьеш, балха дика толамаш доахаш хьавоагlаш хиларах Къахьегама Цlеча Байракха орден енна цунна.

Тха партийни организаце юкъевоагlача хlара коммуниста шийна хьалхашка латтача керттерча дехкарех цаl леррl политически знанеш шеръеш хила веза коммунист аьнна уставо тlаlабаьд дехкар кхоачашдар. Партийни дешара системе дакъа лоацаш хилара совгlа политически литература, газет, журнал доша хила веза коммунист.

Партийни решенеш кхоачашъяра тlахьожам лоаттабечча, партийни балха план оттабечча дика дакъа хоац берригача коммунисташа. Арlанарча партийни собранешка лоарlаме дешаш дувца уттаду, уж вахаре чакхдоахача дакъа лоац.

Боккха идеологически болх чакхбах коммунистара колхойовшта юкъе. Иштта [illegible] коммунист лекторски группа юкъевоагlа. Хlара лектора шин-шин участок я тlачlоагlъяь. Боккха теркам тlабохийташ лелабу атеистически болх коммунисташ Э. Д. Цахьтова, В. П. Михальченкое, Ю. И. Шадиева. Духхьал укх тlеххьарча хана 50-за паха хьалхашка къамаьл деш хиннаб уж. Хlанз КПСС ЦК апрельски Пленума материалаш наха дlайовзийтаж ба уж. Иштта вlаштlехьбаьккха коммунисташа беча идеологически балхах дика беркат доал. Турпалев къовсам лоаттабеча Вьетнамз халкъа долча новкъостала 400 сом гулдир оаха цкъа собрани а яь макаца къоаьаь диче. Тха колхойоа юртбоахама специалисташи политически лоlабар белгалдеш да [illegible] оаха дlайоаль [illegible] тха вlаштlехьалар.

Оаче шера план итт шера кхоачашъе аьна моатта хьалхашка дехкараш оттадаь колхоазхоша. Из доаш кхоачашдара терохаш йоагlа а тха. Цудухьа шоай эза а дехкар а айдаь къахьега колхоазхоша еррига балха участкашка. Социалистически яхье дакъа ца лоацаш саг вац. Укх шера хьалхара балха [illegible] аьй оаха. Итогаш йича 537 болхлочо 30 эзар сом [illegible]. Пачхьалкхенга дукха шуре йоахара оахе бетта план хана хьалха кхоачашъяьй. Хlаьта коммунисташ хьайбаш лелабераш Г. Нагумановен, М. Михальченкое А. Попови шоай дь шера план кхоачашдаьа баьнаб.

КПСС устави дехкараш кхоачашдеш, балха массе хана хьалха лелаеш коммунисташ юкъе болча коллектива къахьегама гlулакхаш къаьстта дикагlа хилар белгалдеа да. Цудухьа партийни бюрое беррига теркам тlабохийт коммунисташта, къаьстта къонабарашта, юкъе беча агитмассови а, политически а, организаторски а балха, партийни порученеш коммунисташа кхоачашъяра тlахьожам лоаттабу.

П. ГОЛЫШЕВ,
Шелковской района «Красный пахарь» колхоза партийни секретарь.

ГОРЬКИЙ. Волга тlа гlоала Горькехен Казанах юкъе юххьанцара наькъаш даьд «Буревестника» — хи кlалхьара ткъамаш долча кердача кема. Цун массал—сахьата 95—100 километр. Кема чуи салона чу 150 пассажир хила йиш я.

СУРТА ТlА: «Буревестник» Волга тlа.

В. Войтенко сурт.
ТАСС фотохроника.

Грозненски трикотажни фабрикерчу [illegible] Хlора [illegible] 110—115 процент [illegible].

СУРТА ТlА: [illegible] Л. Ногманова, С. Садулова, А. Арсамерзоева.

Д. [illegible] сурт.

ТКЪАЬИ ШИЪ ЭЗАР ВА УЖ

Советски Эстоне — лак лакхера дешара заведени, цар чу дешаш ва ткъаь шиъ эзар студент—къаьнарча буржуазни Эстоне хинарел ялхазза дукхагlа. Царна юкъебагlац 1.300 юххьанцарча школий преподавателаши берий бешамашта воспитателаши кийчбеш йолча Таллинерчеи Тартуерчеи шин педагогически училище деша багlа дешархой. Царна юкъебидьабац 26 эзар совгlа дlаэнга саги йоlи деша дагlача пхе музыкальни художественни училишашкарен. Хlаьта иштта юкъерча специальни промышленни, [illegible], транспортни, юртбоахама, медицини дешара заведенешкац деша багlараш а.

Оздал Вильде цlерагlча Таллински педагогически институте лакхера образовани ло юкъерча школашка хьехархой, культурни учреждений болхлой [illegible] эзар саги.

Укх тlеххьарча шерашка институте вlашагlъеллаь ткъаь пхи керда лабораторий дешара кабинети. Царна я оалий лаборатори а кхойтт музыкальни кабинети. Студентоша лелае йиш йолаш 40 вошлий кхьйола музыкальни инструменташ а. [illegible] Таллински педагогически институт. Цо «тулоаш» консерватори а, художествени институт а, кхыметтел политехнически институт а.

Тамара ТОМБЕРГ,
АПН корреспондент.

ДАЛЬНИ ВОСТОКА МИНЕРАЛЬНИ ХИШ

Геттара дика лоарlаш да Оголжа яхача поселкачу (Амурски область) хьастара ше духхдувла «Амурская» аьнна цlи лlаьха минеральни хий. Хьаста юхе хьалъе йолаьй шера «Амурский» хии пхи миллион шуша арахецаргйолаш йола завод. Цигтача хьайкйлай бальнеологически больница, тахъьзо санаторий.

Керда скважина болх бе йолалийтай Приморье къилбаседехьарча «Ласточка» яхача минеральни хии доахача заводе а. Цо заводага йиш хулийтаргья «Боржоми» яхача тайпара долча минеральни хии баррl миллионага кхоччалца шуша арахеца.

Шмаковка яхача станце районе сихъаь хьалъеш латт кердача санаторей корпусаш.

Кавказерчашел оасlа доацача дарба долача хиний lаь тарrга хьаст корабаьй укх тlеххьарча зама Приморье.

Евгений БУГАЕНКО,
АПН корреспондент.

Кубане баьца [illegible] чуэцаш латт. Самолеташца, автомашинашца, поездашца мехка тайп-тайпарча гаргlанашка дlахьухь [illegible].

Кореновски района Кирова цlерагlча колхозе укх шера 60 тонн баьца [illegible] пачхьалкхенга [illegible].

Комсомолка Рябич Надия (сурта тlаьъа) хlара денна 50—55 килограмм [illegible].

Е. Шулепова сурт.
ТАСС фотохроника.

КХУВШ ЙОАГlАРИЙ — ДУКХАГlА ТЕРКОМ!

КЕРТТЕРЧОА УЙЛА ТlАЯХИЙТА

КХУВШ йоагlача тlехьенна кхетам балара чlоагlа уйла тlайохийт парте правительствано. Шоай керттерча дехкарех цаl лоарl кхенза барашта юкъе беш бола кхетаме болх тоабара вай республикерча партийни советски организацеш а. Райисполкомашка вlашагlа а ехка болх беш я кхувш боагlараш тlехьа доал доахаш хиларчен царгахьарча зулламашцеи къовсам лоаттабеча милицерча берий цlеной, домоуправленейи улицийи комитетий, кхыбарий балха йостам телаш йола комиссеш.

Кхенза бараш зуламаш деши тlехьа доал лоацаши ца хилийтара йокхаи болх дlаболабаьб Ленински района милицерча берий цlено, районера пенсионераш, болхлой, интеллигенци шерра юкъе а оаш.

Районе зуламаш ца хилийтар духьа кхувш боагlарашта кхетам баларца хувзадеш беседаш ю, лекцеш ю, «Общественни порядок толахарачи хулиганически гlулакхаш леладарах болча бехктокхама хьакъехьара» СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ дlадовзийт общественни воспитателаш милицерча берий цlен болхлошаш предприятешка, школашка, технически училищашка, кварталашкарчен улицашкарчен собранешка. Кхувш йоагlача тlехьенна кхетам балара гlулакха боккхача лоарlаме ба дай-нанай, цудухьа дешаш юкъе хьалкхедарах, кхыча дешаех лаьца беседаш яра кхайле берий цlагlа боалабу къаьст-къаьста дай-нанай.

Бетта шозза заседани хул комиссе кхенза барий дешашка хьажаш. Дош цхьана дувцар духьа кхувш боагlарашцеи цар даьшнанашцеи цхьана комиссе заседанешка бех дай-нанай балха болча производствашкара вихалаш. Вера хьакъехьа комиссе аь решени да — нана балха долча моттигашка дlайохьий шоай бера лертlа доал ца деча царна общественни воздействи оага декаш. Лертlа боаца 8 дезал хьагучабаьккхаб комиссе укх шеро. Царах кхыбараш «Красный молот» завода слесарь Пархоменкои Молкомбината болхлочуи Федоренкои дезал ба. Цар къаракхаш мел общественни моттигашка порядок телlаш, истехи береш лет. Ишта вечча хьал тlа оттабаь дезал толхаба, бераш хlеччи доах. Ленински района халкъа суда хьалхашка доши оттадир комиссе: Пархоменко дь боккъонех воаккхаьва.

Микрорайоне дахача кхенза долча берий хьакъехьарча материалашка хьежача хьагучаделинад хьалъеш латтача гlишлошкара материалаш лечкъаеш, шоаш шоай новкъостий хlамаш лечкъаеш дола кхувш доагlа бераш хилар. Царех ва Инаркиев, Герейханов, Алиев, кхыбараш. Цар даьши - наноша, цар лечкъаеш хlамаш чукхухьилга моатта ховшеца а, теркалдьаьди уж гlулакхаш, цу тайпара лечкъораш кlоаргача дахара новкъостад а дем.

Дай - наной еррига общественностеи дехкар санах латт аьлча, из латт. Кхуаш доагlа бераш хардахьа леларгдоацаш дорадарах, берий мукъа ха сакъердамеча гlулакхашца дlанхьарах, цар дика садоlилга вlаштlехьдаккхарах. Цу гlулакха районе бераш дахача моттигашка вlашагlъеддий берий клубаш, ловзараш ду майдаш. Хlаьта иштта царна болх бе бахийта ба школашкарен промышленни предприятешкарен общественни воспитателаш, пенсионераш, студенташ.

Дикагlа болча общественни воспитателех я къаьна хьехархо — пенсионерка М. Е. Климова, радиозавода болхло — пенсионерка Е. А. Бирюкина, автоуправлене болхло В. А. Кулешов, кхыбараш.

Комиссе тlахьожам лоаттабеш да берий деррига цlенош, уж дахача моттигашкара клубаш. Цу цlеношкарчен клубашкарчен воспитателашта ВЛКСМ райкомо цlерашка цхьа семинар а.

Болх дика бу № 1 йолча домоуправлена цlерагlча берий клубе (воспитательница Малая Александра Михайловна), Партизански улицагlа № 35 йолча цlагlарча берий клубе (воспитатель педагогически институте студент Алиев Юсеп). Микрорайонерча Гайдара цlерагlча № 9 йолча домоуправленерча берий клубе.

Дикагlа йола берий клубаши майдаши йоацача хана белгалъяьлаш доргаш а. [illegible] № 2 йолча домоуправленера Субботникий улицагlа № 40 йолча цlеношкара берий цlа. Интернациональни переулкагlара берий майда. Бераш кхетадаре [illegible] цхьаккха хlама дац оагарча воспитатела М. Поповай. Бераш ловзаш майда тоалхаа а кхухаш lайна а я. Бераш ловза уж тайпа майдаш кийчъяьнац Калинина цlерагlча [illegible] № 7 йолча домоуправлене а.

Лакхе йийсача домоуправленеши ВЛКСМ Ленински райкоми цlенхаштта уйла тlахьейта [illegible] бераш ловзача майдашкеи берий цlеношкеи кхувш боагlарашца беш бола кхетаме болх тоабара а уж цlеношки майдаши кийчъяра а.

М. ЛАГУНИНА,
Ленински райисполкомерча кхенза берий тlехьа доал доахаши хулийташ къовсам лоаттабара болча комиссе бехктокхаме секретарь.

НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА МАССАЗАРЧА КОМИССЕ

ТОАБЕ ШКОЛАШКАРА ДЕШАРА-КХЕТАМА БОЛХ

Наьсарен района школашка дешара-кхетама болх иштта латт аха дош дувцаш дукъа ха йоалцаш заседани хилар Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета халкъа образовани, lилма, культура лелашка хьежача Массазарча комиссе.

Комиссе белгалдаьккхар 1967—1968 дешара шера района школашка дешарах кхетар 88 процент е дlададахача дешара шерачул 3 процент дукхагlа хилар. Хьехархоша цlена, кхувш йоагlача тlехьенна кхедлачта хьалхара шоай бехктокхам кхетабеш бу шоай болх. М. Г. Евлоев, Н. И. Зубкова, М. Г. Ласкиева, М. Мосунова, Д. Ш. Мальсагов, В. С. Щербакова, кхыбараш санна болча дукхача хьехархоша урокашка кхетамца пайда эц гойтара пособех, дешархой кlоарген чlоагlен знанеш хулга хьа а дех, вlаштlехьа а вах, идейно-политически кхетам чlоагlбара пайда эц lомаеш болча программни материалах, урокашта цlенхаштта дикка кийчлу, лакхача теоретически методически боараме чакхйоах уж.

Классе боьшаш беш бола кхетама болх ве вlаштlехьбаьккхаби № 3 йолча Наьсар-Кертерча юкъерча школе. Цига болх беш политкружок а, классашка политинформацеш а, пионерашта шефство дешаш Сийлахь боккха Дай-мехка тlом лаьттача шерашка вийнача летчика Юлина дегlа ча памятника, гражданска тlема ветеранашца, производстве хьалха латтарашца вlашагlйеттахлу. Шоаш саьрлега моттигашка гlоали бада дикъ беш лийнаб цу школера пионераши комсомольцаши.

Цхьабакъьа, республика Лакхехьарча Совета Массазарча комиссе белгалдаьхал дешара-кхетама болх вlаштlехьбоаккхача няйсалу цlенхашта кхоачанбоацараш а. Бераш дешарах кхетар эсала да хlанз а. Масала, укх дешара шера дешарах ца кхетам на 15 эзарнех 1837 дешархо, цу даькъе 1496 дешархо эрсий меттахи 1722 дешархо математикахи. Дешарах кхеташ болча дукхача дешархоша «3» йолаш деш. Шерра-шера дешарах ве кхеташ знанеш кlеззига йолаш ба Бурокlалхарча, Тlой-Юртарча, Сурхотlарча юкъерча школашкара дешархой. 5-ча классашкара дешархой оттара вовгlа кхетам хилар белгалдаьккхад, хlаьта цо теша ду юххьанцарча школа балха тlа цlенхаштта кхоачамбоацарам хилар а.

Района дукхача школашкара гайтара атетиш [illegible] кийчабоацам яц хlаьта йолаш йолчех а пайда ца эц. Эсала ба бераешшен цар лаьнца-поакийцеи беш бола кхетама болх.

Цхьабола хьехархой кийчбала боагlача тайпара кийчадац урокашта, лаха методически боараме ю уж, хlара урока оттаеш плана [illegible]. Хьехархошек школа кулгалдоячени къовсам кlеззига лоаттабу дешархой школашкара дlабувлааьни лела ца ухаш хиларца. Проверка йолча хана пхьаццайолча школашка ахки дешархой боацаш бар.

Дешара-кхетама болх лертlа вlаштlехьбаккхара даькъе новкъостал цlенхаштта хадаенни квалифицированни педагогически кадраш ца хилар бахьан волаш а. Юххьанцарча классий дукха хьехархой юкъера образовани мара яц. Района сагота эш математика, биологи, хими, кхыча меттахий кхалий мотт хьеха преподавателаш.

Эсала я района школий материально-технически база а. Дукха школий [illegible] е. Керда школьни здание хьалъяра балхаш латтара мела ду «Чечингусельстрой» тресте, балхаш эсала а дехаш. Масала, Наьсар-Кертерча юкъерча школа кердача здание чура канализаци хlанзе а болх ца беш сецай, чухьа гlувал латтар боьхаш долаш штукатура lоэт, кондаш тlа цар тоасий. Цу тайпарча хьал тlа я района кхыча школаш а.

Лийхача дешаех лаьца боагlаш бола сецам тlайиццаб Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Массазарча комиссе Наьсарен района школашка дешара-кхетама болх тоабара тlехьежаш дукха рекомендацеш тlа а йолаш.

Цу итташ хана республика Министрий Совета хьалхашка дош оттадир Массазарча комиссе гlишлош лелача организацеш болх тоабара а школьни деша миха ха йоагlача берийн учреждени шоай ханахьа дикка хьаль йоаккхга lалашдара а дакъа дарга гlулакх дара хьакъъелах.

Кхоана—яйгIача промышленноста болхлой Ди

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДАРА

„ЯЙГIАЧА промышленноста болхлой ди" дезде оттадар советски Союза Коммунистически партен Советски правительствон яйгIача промышленноста болхлой йоакхо ду.

Партен правительствон эча йоахчонна жоп а луш, ухх массехк шера вIашагIа производствени заданеш дале кхоачашдеш хьайоагIа швейни производствений объединене коллектив 1967 шера план хенал хьалха — 1967 шера 15 декабре массадолча технико-экономически хьесапашта кхоачашдьай объединене.

Швейни производствени объединени хIана а планировани экономически стимулировани кердача хьалаш тIа дIадехкали. Цхьабакъда, дIадахача шерашка санна доалаш коллектива бахча балха мах бара керттера хьокхам реализаце план кхоачашбьар дарI ховш ца хиларга, ма дерда хьокхам 4 бетта оаха кхоачашбьабаьц. Объединене коллективо, шийна производствени теронех пайда а эцаш болх дика вIашгIехьбаккхарахи кийча наьха уж шераника ханнахьа дIахьахьийтарахи дикка толамаш дахьаш 5 бетта производствении программа кхоачашьеча.

Реализаце план 1027 процент кхоачашдьай, планал совгIа реализаци яьй 226 эзар сома наьха тийгача хIамашта, дIадахача шера цу хаьнача 22,4 процент дукхагIа я ухх шера кхо бетта реализаци яь продукци. Валови продукци хьаяра план 103,5 процент кхоачашдьай. ДIадахача шера цу ханачуа 10,5 процент дукхагIа арахийцай из. Къахьегама овсарле 8 процент лакхъяьй, болх беча цхьан сага юкъера алапи 7 процент тIахийтай. Арахийцача продукце планал совгIа бенна пайда 4 эзар сом да.

Яйгача промышленноста болхлой цIей ухетIерчача чай бетта чIоагIа легаш айтенна къахьийтад хIамаш тегараша.

Къахьегача дика толамаш а доахаш лакъальчай цIейна плана тIехкхочашъяь №№ 2, 4 йолча цехий коллективаш.

Кхо эзар сагах лаьтача тха еррига коллектива шийн беррига низ тIабахийта къахьег пятилетка кхоалагIча шера. Ил-м кхетадеш а да, хIана аьтча тха коллективе за 1200 коммунистически къахьегама ударник, ордена енна 16 саг, къахьегамхой депутатий районнии городскойи Советий, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета 34 депутат.

Производстве хьалха лаьтача М. П. Ушаковай, Н. Г. Чуриловай, Г. И. Гальтаевай, Е. Шариповай, дукхача кхычар цIераш объединене ерригача коллективана йовзаш я. хIаьта ваха дарех де а доаггIаш доакхал а лу.

1967 шера тха производствени процессанна 158 модель-изделии тийгай, хIаьта 1968 шера тегаргьа 154 модель-изделии. Таханара швейни объединени хIанзара индустриальни предприяти я, хIамаш тегаш механизированни потокаш, комплекси механизированни баракъаш лоадоахаш дайчу цехаш а йолаш.

Алхча ухх тIеххьарча кхаь шера дIаоттаяьй кердача оборудоване 300 единица. Керда техника юкъеяхьарах боаа пайда 116,6 эзар сом да.

ДIадахача 1967 шера толамна карадерзадир 4-ча цеха коллектива вай республикерча наха а 20 ноаерчи дIалестерчи пийзархоша а дика могаш йола маIача наьха зика кочамаш арахепилга.

ХIаьта чел шехонаш, саготенаш тIакхаьчар маIача наьха цейлоневи кочамаш арахеца йолаеча хана, цхьабакъда, хIанз импортничарел воаIа ди тха 4-ча цехо хьаш маIача наьха кочамаш. Ухх шера 5 бетта оаха тийга а тийга торговле дIачуенай цу тайпа 20 эзар коч.

ОБЪЕДИНЕНЕ коллективо къьетта чIоагIа уйла тIайодийт продукце дикал лакхъяра. ДIахача шерашка ниеслча тийга и хIамаш дикка тоаенай.

1968 шера 1-ча июне дена болх бе йолабеллийтаргьа шрта бахача шалах 200 саг болх беш а волаш хургйола Шелковский районера хIамаш тега нах, Урус-Мартана, Сунженски-районе хIамаш тегача объединене филиалаш йохкаргьа.

Теркал ца деш дисац тха болхлой быт вIашгIехьаккхарей берий урежденеш хьалъярей дешаш а.

Ухх шера хьалхе йолаьяй 140 моттиг хургйола берий беш, горисполкоме хьакъоастанеш да 129 квартира йола цIенош хьалде лаьтта, ухх шера шоаъергьа №№ 17, 21 йола берий бешанаш.

IаьрхIача фордя йистерча Лазаревка яхача шрта салоIа эона хьалхьи цхьан хаийна шоалткъа саге салоIаргдолаш. 240 сага моттиг хургйоза пионерски лагерь хьалъергьа Ангуре.

Лакхе белгал мел дарь дика хIачан тха даж а, кхоачамбоаларах доахан ч да тхо. Керттерча кхоачамбоадарех цаI да, производстве хIетIаяра темпаш лакха йоалашехьа а, мах беча организацена лоархIамеча дукхача изделенита тела закъазаш швейни промышленносте 60—70 процент дара кхоачашдеш ца хилар. Цу изделех я: кIаьнкий костюмаш, йиIигаша школе лелаш форма, маIача наьха зика кочамаш, маIача наьха кIадз кочамаш, берий кочамаш. кIадах яь бийсий кочамаш, кхыдараш.

Оаха арахецча продукци дукха а дикагIа хила езаш яр, сорташка хьежна из арахецара план объединене формально кхоачашйой а. Цхьабакъда, ухх шера 5 бетта 205 сом гIод тахка дезаш 4 рекламаци йитар мах беча организацеша.

ШВЕЙНИ объединене болхлой декхар лаьтт изделеш дукхагIа ара а хецаш, царг дикала теркал тIаьхийтарах. Дикал лакхъеш хилча мара дизза кхоачашдулургдац бахача наха дIадехараш. Цу гIулакха мел эша хьалаш долаш да тхо, швейниках.

ЛоархIаме да изделеш цхьанцадола тайпара тегача унифицированни технелоги, комплектно-механизированни потокаш юкъехула, объединене уха керда техника юкъехаьхара темпаш лаьгI ца а йолийташ, кердача техникех пайда дукхагIа эцар.

Ювиь бутт боалехьа комплекски механизаци яь дикха еза баракъаш доахача цеха, хьадаьла баракъий комплекташ вIашагIйоахачеи дIаньха йоадаеченн дIахкхаьйитара, баракъаш доахача хана хьакъийста чIегилгаш дIакхахьийтара дакъе. Цу доллача хIамашна аттача а йоаккхаргба учахцIенагIа а хулийтаргба баракъаш доахачен комплекташ вIашагIъехкачеи пехерча болхлой къахьегам. Уж мероприятеш кхоачашъяро йоккха экономически эффект лу объединенена. 1-ча филиалера отделочни участок вIашгIехьаккхара болх дIахо баккабарбац цу участкерча деррига балхашта механизаци а еш. Цо йиш хулийтаргья арахецача изделеш дикал тоае, производства культура лакхъе, спецоборудованехи эIамигача механизаце тайп-тайпарча приспособленехи пайда дикагIа эца.

В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара сийна 1968 шера программа ханал хьалха кхоачашъяра тIайийна шоай социалистически декхараш кхоачаш а деш, швейни объединене коллективе шийн тарлуш мел дола хIама дерда тIаийна социалистически декхараш кхоачашдара.

А. БАБАДЖАНОВ.

Грозненски швейни производствени объединенена генеральни директор.

ДИ ТIЕХЬА ДУКХАГIА

КХОАНА хулача яйгIача промышленности болхлой дезача цIейна сийлехна цаьналхара шерра социалистически яь йоархайир Грозненски кога гIирс беча фабрика цехий коллективаша. Цу кхье хьалхара моттиг дьаккхача цеха карара кера тела IЦе байракха ахчан премии яла оттадир.

Ухх шера цхьакха бетта из байракх карара ца йоалийташ хьайоагIа Мурдалов Султана куллалдеча модельно-пошивочни цеха коллектив. Кога гIирса реализаци яра цхе бетта план 108,4 процент кхоачашдьай. Планах лаьохIачуа совгIа дIабахьийта кога гIирс 2900 мара ба. Ухх бетта я лехкалийтац пар къахьегаш толамаш. Смении нормах арахеца беза кога гIирс 340 мара болча, хIара сменах арахец 380—400 мар.

Керттерча дакъе цеха [illegible] арахецар кхалкаьхча лоха вIаокуз болла кога гIирс ба. Заказах а бу цехо кога гIирс. Наьха заказаш цар дика кхоачашдеш хилар хьахьокх царна баркалаш яхаш заказчикашка даьча дукхахачь йовзаш.

Арахецача продукце дикал лакха хиларга хьежна мара цеха а еррига фабрика коллектива а сий хургдоацилга кхетадеш ма цеха хIара болхло. ДIадахача шерашка кога гIирс ма ба яхаш дукха рекламацеш ухар тхоса, — [illegible] Мурдалова. Цу гIулакха дукха уйла йир цеха мастераша, новатораша. Шоаш баь кога гIирс бохкача чиканка ухар. Нийзархеша еш йола замечанеш дIаяйора. Из.дош дийцар цеха болхлой собране. Цул тIехьагIа дукха къа а хьийгар, гIалаташ тоадеш, производствени кердадараш юкъехкийхьар. Ииттта нора дир царна кога гIирса дикал лакхъяра дакъалаш. Ухх шера цхьакха рекламаци цо а да. ХIаьта ихе бетта цхьаьлагIча сортах продукци арахецара план 2,5 процент тIеххьаоачашдьай.

Коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи лоехара а чIоагIа къовсам лоаттабу болхлоша. ХIанз цига болх беча нахах 80 процент болхлой наьхха тIа коммунистически къахьегама ударник яха эвачонаш йоахкаш ба. Царна юкъе ба хIара сменах нормаш 125—130 процент кхоачашъеш бола кога гIирс бераш эх. Абубакарова, Богатова, Гайлай, Фомидова, сменни мастер Паронникова, Липовский, кхы дукха берни.

Ди тIехьа дукхагIа. цул къахьегамхоша-пийзархоша дIадехарш. Цул хьашташ дикха кхоачашдара дукха керда чоделаш производствена юкъекхухь. Ухх шера хьалхара ихе бетта производствено юкъейихьай 20 сортIа керда модель. Цу моделех бола кога гIирс вай республике цецтах дохкаргча республикашка а хотташ ба.

Планировани экономически стимулировани кердача системах болх беш а цех. Материальни воацийтоса фондера премеш тоI болхлоешта. Iаьрха фордя йисте шоай бале салоIа ухь. ХIамаденьа туристически путешествош салоIаш хиннай дукха болхлой.

Дика вIашгIехьбаьккхаь цеха къахьегам. ХIара сорахьа дийнахь [illegible] хьекхамц доска тIа. Белгалдоах балха тIа аибеделна кхоачамбоацдарахь уж дIадахара да дохарене. Иттта къахьегача цеха коллективан дерхI ах шера план [illegible] кхоачашъе.

СУРТА ТIА: [illegible] бец а.

И. Панова сурт.

ЦХЬА ДЕЗАЛ САННА

БОККХА теркам тIабахийтаб Коммунистически парте бахача наьха хьашташ кхоачашдара. ТIеххьарча шерашка дукхьал Грозне хьайийлай дукха быткомбинаташ, ательеш, кхыйола бытовой предприятеш. Дукха гIулакхаш даьа цу предприятешка болх бечар квалификаци лакхъяра, царна балха дикагIйола приемаш Iомадара.

Иштта 1966 шера Грознера Ростове дешa дахийтача закройщиккий группана юкъе вар ез а, нийс бетта хилар тхо цигача закройщикка балхл дикагIйола приемаш Iомаеш. Цига яьккха ха зехьа йовизар, Iовйир эпаш йола опыт.

Тха бригада маIача наьха тIера барзкъаш тегаш а, Ростове Iомальар тхоай балха юкъедоаладьа оаха. эгтара лоархIамегIа дар да болх бригадан методах вIаштIехьбаккхар. цу методо къахьегача овсарле дикка лакхъю, балха дикал лакхъю. Цу метолах болх беча хана хIара болхлочо къьестта шийн болх мара бац, хIаьта цо вIаштIехьлаелийт шийн болх тIех дика караберзабе. Масала, кхоалагIа шу да Бан Раиса костюмий качаш. чопилтаIнга лаьрхIа Iургаш тегаш йола, иштта дукха ха я Окропиридзе Надежда пхьоташ хьадеш, костюмашта уж дIатегаш йола а, шоай болх IаIамате сиха, дика бу цар.

Дика къахьег бригадо пятилетка кхоалагIча шера, цхьакха бутт дIабахаби план кхоачаш ца еш, хIаьта из эIамига ях — бетта 75 костюми 25 хачий тега еза тха. Бригада коллективо иов. Зарвьевь корте латтача бригадаца социалистически эшь дола. ТIайнача социалистически декхарашта юкъе кхт пункт а цхьайола пункташ хIанзале кхоачашъяьй оаха. Иштта цига эIаяхльча тайпара бригаде цаI саг вац шийн сменни норма кхоачаш ца еш. Кхы а цхьа декхар лаьтт тха бригадана хьалхаьнка ухх шера кхоачашде дезаш. Ховш мазарра костюм тегача хана клиент массехказа примеркана тIаьех оаха, хIаьта ухх шера лаьрхIа цкъа мара примерка ца еш костюмаш тега, из вIаштIехьальча дикка аттагIа хургда заказчика а тхона а. Бригада коллективо дош дейна пятилетка кхоалагIча шера коммунистически къахьегама бригада яха сийлен цIи якха; из дош кхоачашдергхилярах тешаш да тха.

Тха бригадах ателье коллективе интернациональни коллектив оал, из бакъда, хIанз аьтча уххаза вIаши бартбoлаш йижарий санна тоаш болх беш я гIалгIай Халухаева Хьалимат, гурже Окропиридзе Надежда, эрмало Аванесьян Амалия, эрси Рыженькова Тамара, кхыбараш. Пар массане а шоаша хьалхашка цхьа декхар оттадьа — В. И. Ленин вaь бIаь шу дизара вакъаболхаш шоаш хьатегача продукце дикал лакхъе, производствени задание тIехкхоачашъе.

В. БАДАЛОВ.

№ 3 бетта ательена мастер-закройщик.

СУРТА ТIА: ательена хьалха лаьтта бригада (аьрдехьара аьттехьа) хьалхарча мугIаре Зиенва Тамара, Рыженкова Нина, Аванесьян Амалия, Бадалов Владимир (мастер-закройщик), шоллагIча мугIаре Окропиридзе Надежда, Бан Раиса, Халухаева Хьалимат, Хурбабшиева Римма.

И. Панова сурт.

НАЬСАРХОЙ ПРОДУКЦИ

ДЕНГАРА дешга дикагIа хулаш йоагIа тха баракъаш тегачеи дараш доахачеи цеха коллектива къахьегама ритм. Юххьанна болх дIаболабьача хана кагашдаха долалуча бере гIа бокхдаш санна дорадуш латтар оаха кулгаш, йоалацар чоалхане машинаш.

ХIанз тхона юкъе дукхагIа бола мехкарий шоай гIулакх дика ховш, машиний къайленаш евза, кулг балха тIа шьерденна ба. Цудухьа социалистически кхье хьалхара моттиг дIахецац тха бригада.

16 йоI я тха бригаде болх беш. Аз лакхехьа аьхача тайпара, царех дукхагIбараш шоай говзал дика Iовзаьб ба. Масала, Хамхоева Фатимас, Аушева Лелас, Парчиева Фатимас, Хамхоева Марема сменах 35—40 комбинаци майжен тег. Уж а норман 5—10 дукхагIа.

Ха эIа не йода белкховкхаметIа хула тхона хьыхашка лаьтта декхараш, хIана аьтча тха продукци хьалха санна складе а ца ухаш, хIана тха эвнача города, кхьча моттигерча тиканка йохка дIаеккуз. Пйзархоша тха кердача фабрикаш бехк баккхаргбола хIама ца де гIерт тхо. ЧIоагIа лаьмаш кхьачани продукци дика я е сацкае долаш я хара бола тIахьожам. Селаио дIечуаутча хана хьежа йитан оаха комбинацеш наьхаши. Со ее сменан латтахьа конвейера цхе гIолла хьал-Iо йола бIарг лоаккхаш, царнахьа наха бокккхачуи дIаголлех. ДIахойт сигнала [illegible] ш.

Ца за а тоаш хIара балхло шийк бехк ца баккхийтара. «[illegible]» эша я яь «дукхал» котъаккха гIертаи. Цудухьа тха продукцеш цхьаккха а рекламаци еханц ухх шера.

Кхо бутт бьаьнаб оаха болх бу. Цу хана эона бригада коллективо тийга а тийга тIаеннай оаьера эаартIача кхьа эзар хилла дакъе комбинацеш [illegible].

Къьестта хьинаре къахьийтар кехкарашта шоай дезача яйгIача промышленноста болхлой дешна накъаволхаш. Дикха лакхъенай къахьегамаш овсарле. Оахош хIайелаль [illegible] цу тоале хьожаргда тхо дIадз [illegible] хана а.

Р. МОСТОЕВА.

[illegible]

СОВЕТСКИ ОАМАЛ ЙОЛА САГ

ОЧЕРИ

1932 шу. Орджоникидзевски МТС йиллар. Хьакхаьчар «Алин-Чамерa», «Фордзон» яха доаяол дехьара цIераш йола лохьанцара тракторaш. Бригада йиь дар уж. Уж дехкаш бар хIанз а могаш-маьрша бола Михаил Осипович Агарковн цун новкъостийи. Фордал дехьарча цу кIезига чиа бойча алачаша балхаш дора Орджоникидзевски станицерча кхаь колхое.

Михаил Осипович дицаха саг вац. цхьабакъда, бесашта тIерм ма из.

— Цар 25 тонра низ дерхIаш хиннабале я из низ, гучоагIа, шукаренски кхала тайпара долча вора миаэца бусташ лаьрхIа хила ногар. — йоах Михаил Осиповича. — Ногахь санна ухх 27—30 сантиметр кIоарга оахам дергаелаш оттадича, «американеш» ше латтачара меттахьа а хьовргаиар. ХIаьта хIанз-м агротехника кхоачашдакха даргдоалаш хьалхашна оттадаь декхар ма дий из.

Цхьаьнха геттара нийса, чIоатIа теркаме бустам а бир Михаил Осиповича:

— Цу йиъа а трактора дерригa «товрий» нихаш вай цхьан «С-100» наа миссел дар. ХIаьта хIанз тха «Победа» яхача цхьан колхоза а тайп-тайпарча маркаех йола 62 трактор я, царех йиь «С-100» а йолаш.

— Дукха яхаш яцар «Алиc-Чамерзаши», «Фордзонаши», — йоах дIахо Михаил Осиповича. — Вай мохк кастаелшта индустре наьх тIа баргбац, яхаш, океанал дехьарча магнаташа даь шайхал бакъ хилaнзар.

Цигара дIаволавелар ма вай Дай-мехка хьабаьча болата хин тIа хайча болх мишта булора дувда...

1933 шу. «Фордзонаш» а цар тайпахаръяраш а утиле ахар. Эгтара хьалха советски тракторaш хьае йолаенначa Сталинградски тракторни заводе эдахийнар духхьашхара «СТЗ». Цу тракторaша ткъаь пхиъ шера колхозийн совхозийн кхашка хьаьнала къахьийгар. Йоккха хало довш а чоалхане йоашаш а хиларна белгала яр уж машинаш...

Иа ва-кх советски оамал йола вай саг. Вай, советски — доаче боккъала а дика. Цхьанна а тайпарча фордал дехьарча «тамашашта» караваха довш хинпавац из. хIаьта хIанз-м мукха а къоабалъергьацар цо уж. Вай Даь-мехка техника дукхдезаенна саг ва из. Ай мишта ефлургьац из дукха хIама ца эшшаш дерригa шийн вахар цо цунна хетадаь хилча.

Диъ шера чухьа лаьтта оахаш, ялат дIалувш, долче, из ауийтеш хьавера Михаил Осипович. ТIаккха 1936 шера колхоси тракторни бригадай бригадирийн комбайнерийн курсашка деша вахийтар из. Нийс бетта Iомадир цо механизаторни гIулакх. Цига кхета а дир цо шийна ховш хар кIезига хилар. ХIаьта а станице духхьашхарча тракториcтех цхьа тIехбьнна вах лоархIар. Курсашка тIагIертта Iомалуш, хIара лоадам бошача хIамаш а дух тIа оувлаш чакхвьалар из. Курсаш мавьала а йолаш йистехьар. Цунах механизатор хилар. Хьашт долча маркагIа йола трактор а комбайн а дехка дика ховш хилар из.

1937 шу. МТС-с Михаил Осиповича накъ а бахар цун доттагIий — механизаторaш. ХIаьта уж гучахьа цунах хьагаш а бар. Мишта хьагацар уж — из-м кхашкарча кема штурвала тIа капитана моттиг эгтара хьалхагIа дIалоацаргьар ма варий.

Цу хана МТС директор хиннача Алексей Семенович Бокатовен керттерча инженера Яков Львович Шапиран кIирбенна хьежа а чьежаш зувра Михаил Осиповича болх. Йомбайнер ца йола ялат чуэца волавелар Яндарерча колхоcе. Укхаза яьккхар цо цу хана эгтара хьалхара рекорд. Цхьан дийнахь 62 гектарa тIара ялат чуйнир. Еррига а хIана из аьнна колхоза мукь кхухьа транспорт комбайнагара ялат дIаухаза оттаьяр. Нах вIаьдбеннабар, говраш а яр кIадъенна. цхьабакъда, комбайн сацаце а ца соцаш, лелаш яр...

Комбайна тIа болх беь Iеш вацар Михаил Осипович. Вай хувца ма дийцалий кхи тракториcтaлла болх бе воланалар, из бригада куцалхо а хинпав, атта доаца дIа-еa лелача механика декхарех а дика доархIавеш хинпав. ТIехьа шерашка а из йистебьннaчух тIехьагIа а юртбoахама машений механикалла болх бе бийзар цун. Керттерча инженера метта а хинпав.

Миччахьа ше валe в хIара шера кIана уйттац аьнна комбайна штурвала хьалхашка ийттав Михаил Осипович. Къьестта хала дар тIема шерашкев тIом йистебьнначуа тIехьагIарча шаххьонцарча шерашкев. Кхоачам бала бацар а вах а е техника а.

Цхьа теркаме дIама хувцаргда вай. 1946 шера ялат дика хьийкъадар. Маргаш кегилкаш — уж яр-кх ялат чуэца керттера средствош. Комбайнаш вIалла я а яц ала йиш йолаш яр. МТС усалбе латтар ех вIашагIъяьнна цхьа комбайн. Михаил Осиповича цу чоалхех машени вIашагIъеллар. Цунна еша оатхалаш а цхьараш утилера дехар, божаш ше хьайора. Иштта гул а яь вIашагIъеллачи цу комбайнаш цу шера 700 гектара тIара ялат хьакха а хьекха, аьрдар.

Массе а хана иштта волаш хьалхенав из. Хьалхула, хьожаргда вай дIанхача шерашкарча районии а республикански а газетий подшивкашка. Цар тIа хIара шера дийцал цу боккъала а башхача лаьтта лелачeчун къахьегама турпалах дакъа.

1967 шу. Дика хьийкъаале а хала хилар ялат чуэцаргa. ХьалхагIарча шерашка а санна, Михаил Осипович керте эттар принесной комбайнай группана. Цунца цхьана юбилейни ялат чуэцаш хилар Петр Евменович Лысенков Алексей Филиппович Касьянов. Уж берригаш а къаьнагIча механизаторех ба. Царех хIаране кховзткъалатIа шу за. хIаьта вай очерка героя 60 шу а дизад. Цхьабакъда, хьашт долла къона механизатор хьагаргволаш дика болх-м бир цар. Ер за соахка юрта боахама управленерча Iилма-технически общества (НОТ) арахийцача «Молие» чIа хьаьздьар: «Юрта боахама НОТ районни советe итогаш яьй за бола ялатаи ялата-бобови культураш чуэцара. 1967 шера дIахтайнаьча конкурса хьакъехьа 25 август тIакхоачаш материалаш хьежнаь «Победа» яхача, Цlеча Эскара цIергIча, XIX партсъезда цIергIча, XX партсъезда цIергIча, Кирова цIергIча, «Восход» яхача колхозаша.

СовгIаташ кхоачадьа:

Хьалхара совгIат — «Победа» яхача колхоза комбайнерий группана: 626 гектар ялат чу а йица, 780,3 тонн. [illegible], хIара гектара тIара 35 центнер яьккхача Агарков Михаил Осиповича, Лысенко Петр Евменовича, Касьянов Алексей Филипповича».

Iо а хайша, новкъосташка къамьлаш деш тхо дагIача хана, къелаш уьа а ийца, лаьрхIар Михаил Осиповича: дерригача шерашка цо чуийнача кIинх 160,000 центнер совгIа хул.

— Из хул цхьан шера чуйначох 8000 центнер лаьрхIача, — йоах Михаил Осиповича. — Цхьабакъда, долаш яа эз бункер чура 10—12 эзар центнер дIаийиина шераш а.

ХIанз а Iада цIагIа вагIаш из. Из сеца а сайрийна боад къовлалуш а балха тIа бIаргаго йиш я. Комбайн кийч а ян дIаоттаяьй, хIаьта ма ноха а сатем боанча гIулакха тIа — юртбоахама машиний механикалла вода.

Цхьаьнха собьати а хиннай механизатора вахаре, массехк ди хьалха пенсе ваха накъаваьккхар из. ХIанз хIара бетта 102 сом йийерга цо. 150 колхозни механизатори доттагIчеш чар цун 60 шу далара а цхьех 45 шера къахьегама а дуизаденна Михаил Осиповичa ловза баккха вена.

ХIаьта хIанз а Iада цIагIа Iе лаьрхIа вац из. Болхозий кхашка мура йотташ лаьтт доаал дика шаьнаш [illegible].

— Ухх шера а за дIайоэвйтанъе са гоуаш, — йоах Михаил Осиповича.

Ялатий фронта гигрийний лемах теша йиш а. ХIаьта цар хьа а гейтаргба шоаш.

В. МЕЛИХОВ.

МИЧА САЛОIАРГДА?

ХIетIаххаьчад бераша чIоагIа сатувсаш хиина аха. Каста каникулаш хургье цар. Аьхни царна салоIайтара кийчо яьй дукккхача организацеша.

Цхьабакъда, Грозверча Ленински района № 2 йолча домоуправлене кулгалхой берий гIулакха дукха сагота бац аьнна лерлу цар бераш хьархьарча цхьан берий площадке нийсенначоа. Интернациональни переулках я из. Цу площадка дIалоаца моттиг йоккха я — еррига а переулок я берий доалахьа. Цхьабакъда укхаза шоай салоIа а довза а йиш йолаш зац бераш.

ДIа-юха хьежача цуахаш а ухкаш бIеха я площадка территори. Бурчолгаш хила дезаш моттиг я площадке къоастаь. Бакъда цига бIоагIий мара кхи хIама зац. Беседкашка лаьтта истолеш. гIанда тоадаьа да. Волейбольни площадка оборудовани яьц. Площадкa гонахьа бахача наха дуццачоа укхаза оар-сарахьа гул а луш футболах е волейболах ловзаш хул кооперативни техникума студенташ.

Ловзаш зац хьалхагIа укхаза лаьтта теннисни истол а. Еррига йоахI а тIаньхна лаьтт эназ клумбаш.

Иштта йолча площадке салаIа бераш хургбий берий?! Цудухьа хила а хилаи хIанзарча дийнахь укхаза цхьакха а бер. ТIаккха мича гIоргба уж шоай мукъача хана? Цу хаттара жоп дала деза № 2 йолча домоуправление.

М. ХАМАТХАНОВ.

СОВГIАТАШ А НИЦА ВЬЕТНАМЕ

ВЛАДИВОСТОК, [illegible] июнь (ТАСС). «Гьмерча Вьетнама лаьтта, эзо тхона гарга а дахи а да». Иняе уж дешаш дехар тешн Золотой Рог яхача бухте. «Солидарности кема» — теплоход «Гьдальнова цIовьхка а Вьетнама Демократически Республике дехар. Массадерча мухьи совгIа цу тIа да Сибирерia, Дальни Востокерча, Средни Азе республикашкерча пионераша турпала Вьетнама бераште доахийта совгIаташ. Советски бераша шоай ханнирнарна доахийт Барзакъаш, йовзамне - дешара эша хIамаш, ловзоргаш.

СЛАНЦАХ ЯЬ ЛИНОЛЕУМ

Кохта-Ярверча эстонски сланец чакхйоахача комбината химикаша оржески коллегашца цхьана эгтара хьалха кийчьяьй йIайкхача сланцах линолеум яккхара сфесоб. Сланцах яь линолеум массазарчуа дарегIа а дикка чIоагIагIа а я. Тайп-тайпара бесаш лаашя Iолаш я из.

Тамара ТОМБЕРГ,

АПН корреспондент.

КЪАХЬЕГАМ ДУКХАБЕЗАР

Болхлочун специовка а мохаш, касе-каста гIа а боахаш йоагIаш е чуийнна болх беш йоалача Леонида Антоновнах бIаргахийттар цунга моарIвал ца хоаттан тIехьазац Грозненски вагонни депе. Бордардах ела а къежо аха дерзалу цо моаршал.

Сендухьа езаеннай из йолча дегIара хинна кхалсат наха. хIанa цу цун сий депо коммунистически къахьегама коллективо? Лоаица аьлча, хьинар долаш цхьакхь а балхах бIу ца къожабеш йолаш[illegible].

Депорча ремонтно - строительни бригадa малар я Леонида Антоновна. Малар! Боккха болх ба малар хилар? Щетка бе а ела басараш хьекалига, из-м моллагIчоа а дудургдаьаш хIама ма дий.

— Бакъдаш из. Малара говзал а кхыйола говзалаш санна дукхача шерашка еш а еаш делаеш хилча мара маьрра карлераалургьяц, — аргжар Леонида Антоновнас, дагахьа санна цу тайпара къамаьл шийна хетача.

Ше малара говзал дика Iомадьай вIаккха а воли цо. Бомбровскайс. Бакъда, цо болх беча бригада бригадир а цехови парторганизаце секретарь а волча Иван Михайловича Ганчарова йоах:

— ТIех дика йоаз Леонида Антоновнайна шийн балха говзал.

Леонида Антоновнай портрет депо сийлен Доска тIа хоала дукха ха е. район дикагIа болча. хьалха латтача болхлоех йоланхь, дика коммунист лаьрхIа кердай из КПСС Октябрьски райкома членала. Бригада агитатор йолаш цо тайп-тайпарча темех еш йола беседаш ла диргIаш барахта чIоагIа сакъераш болаш а, пайда болаш а хул. ТIеххьарча хана чIоагIа терках тIабахийта шийн новкъостий КПСС Центральни Комитета апрельски Пленума решенеш кIоаргга дIакхехабеш хиннай из, хIаьта цо наха юкъе беча политически балха уоег дика а делла опытни агитатора.

Атта дац коммунистически къахьегама ударник йолча Леонида Антоновнайна производстве лаккха толамаш доха е. Дика вIаштIехьбаьнна общественни болх дезайва. Бакъда халонаш эшахь малархьах-м яц из. Штукатур-плиточник яха керда говзал Iомаеш а Леонида Антоновна, хIаьта «[illegible]», «[illegible]» мара оценкаш йоацаш стрийнерча машинолъкъа техникума III-ча курсе дешаш я, художественни самодеятельноста коллективе хьинаре дакъа доалаш а я.

Ухх шера ше йIайнача лакхача [illegible] Леонида Антоновне цхьаиие, кхы шийна сий а долаш [illegible] е: кIира тоха, басараш хьакха, е ваача штукатурка е. Из болх ма баххах нукъаьнчча дика бу цо. Иштта хьинаре къахьегарца дожхьийтад цо шийн сий.

[illegible]

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

8-гIа июнь
В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА МАЙДА

19 сахьат даьлча дена 21 сахьат даллалца Челюскинций цIерагIча кинотеатра эстрадин оркестра концерт. Цул тIехьагIа 22 сахьат даллалца документальни кинофильмаш хьоккхаргда.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ

11 сахьат даьлча — оаг йоалла-рон маьре ахарен торжественник ди. 19 сахьат даьлча — Зелени театре — «Фу йоах Iиалмош дынен вселение доаттамах» яхача темах лекци. Цул тIехьагIа Iилма-атеистически темаш доал кинофильмаш хьоккхаргда. 12 сахьат даьлча дена Дворец парке болх беш аттракционий городок хургья.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ЦIА

18 сахьат даьлча лекционни зале — «Дунен халкъашта юкъарча хьалех» лекци. 20 сахьат 30 минути даьлча йокхача зале — дилипутий эстради ансамбла концерт.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРАН САЛОIАМЕИ ПАРК

19 сахьати 30 минути даьлча Зелени театре — эстради музыка городской фестиваль шоллагIа тур. 15 сахьат даьлча массови площадке хелхараш, ловзараш, концерташ, аттракционаш. 18 сахьати 30 минут даьлча музыкальни павильоне — Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт.

IуйрIйна 10 сахьат даьлча дешара зале — деша дахаза долча берашца дехкача суртий выставка. Диафильмаш хьоккхаргда. 20 сахьат даьлча халхарий майде — халхарий сайре.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ

17 сахьат даьлча халхарий майде кагирхошта лаьрхIа массови ловзараш, аттракционаш, халхараш. 18 сахьат даьлча — С. М. Кирова цIерагIча культура Дворца художественни самодеятельноста концерт.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ

18 сахьат даьлча — межкдаьттахой салоIама сайре Н. К. Крупская цIерагIарча культура Дворца художественни самодеятельноста концерт.

ПРОЛЕТБАТА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ЦIА

17 сахьат даьлча — «Халкъа гIулакх деш а искусство» яхача темах кинофестиваль. 20 сахьат даьлча — кагирхой сайре. Лев Саркисьяна куьгал а деш выступлени еш хургья кагирхой джаз-квинтет.

М. ГОРЬКЕ ЦIЕРАГIАРА КЛУБ

12 сахьат даьлча дена болх беш я берий площадка.

18 сахьат даьлча — «Шоана дукхаеза аьараш» яха художественни самодеятельноста концерт.

9-гIа июнь
В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА МАЙДА

19 сахьат даьлча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен Филармоне симфонически оркестра концерт. 21 сахьат даьлча кинофильмаш хьоккхаргда.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ

9 сахьат даьлча кинозале — фальгий утренник. 19 сахьат даьлча Зелени театре — нефтяча промышленноста болхлой Денна хетаьа сайре. Производственно-товарни контора художественни самодеятельноста концерт. 10 сахьат даьлча дена Дворца парке болх беш я аттракционий городок. 11 сахьат даьлча — «Мархьа доагIалда ахка» яхача темах берий утренник.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРАН САЛОIАМЕИ ПАРК

18 сахьати 30 минути даьлча Зелени театре — «Красный молот» заводен трамвайни управлене клубаи художественни самодеятельноста концерт. 20 сахьат даьлча кинолектора — «Советски театра говзанчаш» яхача темах кинофестиваль. 18 сахьат даьлча шахматно-шашечни площадке шахматех ловзараш. 12 сахьат даьлча дешара зале — трикотажни обувнойи фабрикай, швейно-трикотажни объединене тIадухкача баракъий выставка. Диафильмаш хьоккхаргда. 20 сахьат даьлча халхарий майде — халхараш.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦIА

10 сахьат даьлча — бераш лаьрхIа утренник. «ТIа ахка» яхача темах дилачча дикагIдолча сурта конкурс. 20 сахьат даьлча — кагирхой салоIама сайре.

Н. К. КРУПСКАЯ ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ

18 сахьат даьлча кинолекторе — Октябрьски района прокурора юр. Щербака пайдане хьехамаш дергда. ТIаккха кинофильмаш хьоккхаргда. 20 сахьат даьлча — кагирхой сайре.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ

16 сахьат даьлча «Улыбка» яха кинофестиваль.

ПРОЛЕТБАТА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ЦIА

14 сахьат даьлча — «Мишта вIаштIехьйоаккхаргба культура ШагIа берий аххавара салоIам» яхача темах дай-наной актива собрани. 17 сахьат даьлча «Халкъа гIулакх деш а искусство» яхача темах кинофестиваль.

8-гIа июнь
С. ОРДЖОНИКИДЗЕ ЦIЕРАГIАРА СТАДИОН

9 сахьат даьлча «Труд» ДСО производственни коллективай спартакиада зачетах яйгача атлетика яхьаш. 14 сахьат даьлча «Луч» яхачен Грозненски химкомбинатен футбольни командашта юкъера республика хьалхара моттиг яккхара яхь.

«ЛОКОМОТИВА» СТАДИОН

IуйрIйна 9 сахьат даьлча — «Поарска бургаца» цIера яккхара Октябрьски района уличчи футбольни командашта юкъера яхьаш. 16 сахьат даьлча — Грозненски Гудермесски локомотивни депой футбольни командашта юкъера доттагIален матч.

9-гIа июнь
«ДИНАМО» СТАДИОН

IуйрIйна 10 сахьат даьлча дена — яйгача атлетика эстафета ди. 13 сахьат даьлча — «Динамо» «Локомотиви» футбольни командашта юкъера республика хьалхара моттиг яккхара яхь.

КЕРДА ИЛЛЕШ ХИЛИЙТАРА

Нохч-ГIАЛГIАЙЧЕН къахьегамхошта чIоагIа эшаш да турпал къахьегам хестабеш, межкдаьттахоех, болхлоех, колхозхоех дола иллеш.

Дукха за йоалаш цу хьакхехьа къамаьл хилар радиовещанен телевиденен Комитетен Нохч-ГIалгIай АССР писателий Союза правлен дьагулбаьча вай республикерча композиторийн поэтийн.

Цига белгалдир Нохч-ГIалгIайчу музыкальни произведенеш хIеэита хьакхоллаш, моттигерча поэташен композитораши вIаши бувзам мела доаттабеш хилар.

Керда иллеш дукхагIа хилийтар духьа Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советерча радиовещанен телевиденен Комитетон Нохч-ГIалгIайчен болхлой профсоюза обкомон конкурс кхайкаю Нохч-ГIалгIайчен межкдаьттахоех иллиэ лакхара.

Цу конкурсе хьаьц эрсийн, нохчийн, гIалгIайн металла язъь керда хьакхелла йистельна, Нохч-ГIалгIайчен межкдаьттахой къахьегам, цар турпалал, кагирхоша болхлой сий дола традицеш дIахоьхьош хилар гойташ йола произведенеш.

Уж произведенеш лаьрчаре яхоь преми отталий хьалхара — 400 сом, шоллагIа — 300 сом, кхоалагIа — 200 сом, хIаьта иштта сомгIат дара премеш отталий 100 сом.

Премеш композиторий поэтий пхьатарра екъ.

Конкурсе ухийта материалаш декалах ахийта еза.

Леввз фолча конверта чу шо къастта оттае еза авторий тайпан цIерани шоай цIерани, дай цIерани. Материалаш хьакхачийтава за хоаданый 1968 шера 31 декабре кхаччалца укх адресах: г. Грозный, Победа пр. 8, радио, илле конкурса.

Т. ТЕБОЕВ,
Нохч-ГIалгIай радио коротора [illegible]

СПОРТ

ШАХМАТАШ

Цхьан йоттъ хилар «Труд» яхача цхьа лоIамерча спортивни общества республиканский совета шахматех ловзаш хьалхара моттиг яккхара яхьаш. Цига шин группа бекъа а белла тIагIерта къовсамаш доаттадир шийтта команда шахматисташа.

Дика хьоккхамаш гойтар яхье СевКавНИИ команда спортсменаша. Пхьоалагiча группе ловзаш хьалхара моттиг царга кхаьчар.

ШоллагIча группе лейгачарна юкъе яхь чемпионаш хилар «Красный молот» завода спортсменаш. ШоллагIча моттиге глан-

Хьалхара моттигаш яьача командашта кубкаш кхаьчай. ШоллагIен кхоалагIен моттигаш яьачарна республиканский Совета сийлен грамоташ енай.

ВОЛЕЙБОЛ

«Труд» ДСО республиканский Совета хьалхара моттиг яккхара яхьаш хилар укх деношка С. Орджоникидзе цIерагIча стадионе. Цига хьакха яьлар 24 командий волейболисташа. МаIача яхьа командашта лакъе шу-шоай группашка хилача кот ба производственно-товарни контора, СевКавНИИ, «Чечингстройтранс» автотранспортни объединене волейболисташ.

Кхалнаьха командашта юкъе [illegible] хилар «Красный молот» завода волейболисташ.

В. НИКОЛАЕВ.

«Дальтелефильма» творчески коллектив В. Кирвона пьесагIа «Ялат» яха шин серегIа дола художественни фильм дакъа йоллешнай.

Дукха а нах юкъе бола спектакл яха Владивостока улгув даьахкIа цу гIулакхе бола вIашигта юрт йилдай. Керттера роалш ловзаргаш ба Горьке цIерагIча Приморски краевой драматически театра артисташ.

СУРТА ТIА: «Ялат» яха фильм даккхара болх бу юкъ.

Н. Назарова сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДА БАХА ХОВШ 48 ДЕЗАЛ

Горад Грознерча Нагорна цIерагIча посёлка «Чечингстройтранс» объединене коллективаш хьалдеш хиниа 48 квартира кулла цIа хьалдь а дьалха паччахьалкхан комиссе дIайийкад. ХIана объединена болхлошта дIаоьйвш а квартираш. Укх тIехьарча шин шера из дьалагIа 48 квартира кула цIа хьал а дь дIачудемад объединене гIишлошгьарчаш.

«Чечингстройтранс» автотранспортни объединене гIишлошгьаргаш хIанзар а хьйчаргы ба Грознерча Первомайски урамгIа хIархокх 70 квартира кула шин цIа хьалде дехьдеш. Уж цIенош а шоана хьална хьалдеш дIа держ цар.

О. ВАЗЫЛЕВИЧ.

Хаоттам

Тахан республике гIолаш Грознен йоача а йолаш, кIезиг-дукха морхаш хургья, моллабалехьара цкъарчоа лаьгIа а болаш, тIаккха гIаьхкъа а хьекааш мух хургба, республике гIолла 19—24 градуси Грозне 18—20 градуси йIовхал хургья.

9 июнагар 12 июнага кхачалцарча юкъагIа кIезиг-дукха морхаш хургья, из ха чакхйоаллаш дикка дукхагIа а хулаш, дулах тIехьарча хала цхьацаннахьа лоалача хамашка доагIаш деахоргда, тайп-тайпарча оагIонашкахьара цкъареол лаьгIа а болаш, тIаккха гIаьхкъа а хьехаш мух хургба, юххьанцарча юкъагIа бийсанна 4—9 градуси денахьа 17—22 градуси, хIаьта из юкъ юкъе яхача хана 21—26 градуси йIовхал хургья.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Доазол дехьара

ХОРЖАМАШТА КИЙЧЛУШ Я ФРАНЦИ

ПАРИЖ, 5 июнь. ТАСС-а корреспондента А. Краснова хоам бу:

Къаман собране депутатий кандидаташ дIаязбе боалабаь аррагIча Франце. Массане а юкъерча хоржамий хьалхара тур 23 июне чаккхьенка лаьрхIад, шоллагIар — 30 июне. Кандидаташ дIаязбе баргбе 9 июне ах бийса яьлча, цул тIехьагIа 10 июне дена официально дIайолаергья хоржамий кампани.

Французски коммунистически парте шой кандидаташ оттабе лаьрхIад аррагIча хоржамий округашка. Бертетча масса шоай кандидаташ оттабу социалистически парти (СФИО), радикалий радикал-социалистий парти, республикански институтий конвент юкъейоагIаш йолча демократически социалистически аьрдехьерча низий федерации е.

Хоржаре эгIаре дукхагIа йола голосаш тIахьа юлансо эргIоацаш йолча хоржамий хьалхарча туре аьрдехьерча шина а организаце кандидаташ, 1967 шера хоржамашка а сенна, шоаш хургба. ШоллагIча туре лаьца аьлча, хьалхара тур чакхъаьннацул тIехьагIа дикагIча хьал тIа вола кандидат хьаллоерергвалаш вIаштIехьадьаккхад шоайла ФКП а ФДСЛС а (шоллагIча тура хоржаре кхачача ба ахкан дукхагIа бераш тIахьа дяча).

Правительственни агаре а телаш Бескиккаге Iалашдаре иштта верцагIбаьина ба, 1967 шера хоржамаш юкъере чакхдаьнначул тIехьагIа доал дечо шин партена цхьалгIча республика гадоаккхаче демократий Союзан шоай лоIамарча республиканций Къаман федерацен — тIахьаре дукхагIа голосаш абсолютно яр Къаман собране. ЦIьабаьгIда, тIехьагIа, юкъ юкъе дуккъ хоржамаш дахаш цу дукъалах ынний уж, хIаьта Къаман собрани шой дехарех мукъайоалийтача хана шоай проекташ тIаэцийтар масте-каста гIо деха дезаш хилар. уж официально оппозицигаьа болча депутаташкара — центристашкара. Правительства официальни вникало хьахайкадьчох, доал деча партей боам ба уж хоржамаш а дь кердеча Къаман собране дукхаа а дукхагIа шоайбараш зурга Iалашде. Иштта дукхагIа хила бева, правительствено хетачох, хIанз шоайла министерски портфелеш екъаш йолча хIанзарча доал деча шин парте коалиш вникалаша.

Къаьна моттигаш юха хьаккарн тар ма ду карде моттигаш кхарн дукъа керттерча правительственни парте — цхьалгIча республика гадоаккхаче демократий Союзо «шоай лоIамерча республиканцашка» вынад хIара округе аьрдехьерча оппозицени дукъала лаьтгаргвалаш аррагIча хоржамий округашка хьалхарча туре а тIахьа цхьана оттава деголлевски кандидат хилийта веза спискаш тIа.

Шоай къаьстта позици белгальдохьара дукхеча хана деха хьаштдолча гIулакхах пайда эцаш болча («шоай лоIамеча республиканцаша») цуна рьаза а ца хулаш, контрпредложени оттаяй: хIанза, дукха за йоацаш, шой дехарех мукъайолийтача Къаман собранерга — «шоай лоIамара республиканций» депутаташ оттабь йолча округашка шоай кандидаташ оттабе йоаш ба «Демократий Союзаш» хьаьна. ХIаьта дIаддахача хоржамашка цу парте членаш зорба йолча моттигашка хIанза а уж хьалаццала рьаза бе шоай лоIамара республиканцаш. Боха юта мел йисача округашка шиъше правительственни кандидат оттава ынна предложени елар цар. шоллагIча тура дукхагIа голосаш хьаьчар чакхдалийтар дукъа царех цаI юкъвоаккхаргвалаш.

Юххера а, цуна рьаза ца хилча аганзар «Демократий Союза». «Шоай йоацаш цхьан тайпарем йола дукхала аьхка шоай вIаштIехьдергвалар дог тийша йоаца доал ду партеш хIанз укх сахьата, официально хIаьта а, оппозице бола хьача буржуази партей викалош шоашкахьа баха гIерт. Масала, Париже цхьа округе шоай кандидат ца оттаве лаьрхIад деголлевцаша дIадахече хоржамашка цига хоржача центристе — Къаман собране цIаккха а правительствена дукъала голосовени ца яьча, «Прогресс кIанзара демократино» яхача группа члена дукъала.

Уж иштта хьувзашетте а, шоаш дIадахараш кхоачашдейтар дукъа къахьегамхоша доаттабу къовсам дIахо бода. Дуккха предприятеш хIанз а забастовка яча болхлоша дIалийщача я, хIаьта цар здене тIера урагIъазе агIо цIа байраташ.

Экономика къаьст-къаьстача доакъошкен къаьст-къаьстача предприятешкен хIанз аш латтача переговораша дукхача къале шоашкахьара цIензашта гIойленаш тел Iаьдалашен предпринимателашен, хIаьта иштта хьалашка боли юза дIаболабе поервI къахьегамхоша. Таккхь IуйрIйна, сахьиллалца хьина заседани чакхьаьннача тIехьагIа, кугаш а хадь чIоагIдаьд транспорте болхлоше кертера дIадахараш кхоачашдере хьакъекъарча соглашене протокол. Белгала аьлча, цу протокола тIа оттадаьд юкъера лаьрхIача алапи 13 процент лакхдалга, бакъа кIира лоацдалга, профсоюзий бокъонаш шеръялга.

Шин кIиранна къовсам лоаттабеча тIехьагIа, юххера а, переговораш дIайолаийтига вIаштIехьадьакхар 750 эзар парижски металлисташе а. Къахьегама аррагIюкъарча конфедераца тIаьыйхер уж перегово-раш топема чакхъеккаца къовсам лаьгI ца белийтаре.

Массайолча моттигашка дена вIахьтIехьбаьнкка лоаттабу забастовочни къовсам. Къахьегамхоша, «Юманите» яхача газето белгалдоккхачох, Iаьдалашта цхьаккха бахьан хилийташ хIанзарча хьалашка гражданий тIом хила мег яхаш мезкара нах кхерабарца гIулакхаш кхоьхедалийта гIерташа доал деча партешта геттера аттув болаш йола провокацеш леладра.

«Iаьдалий тактике сенах пайт аьлча, из лаьт, шоашта дог дейкхар дукъа вай партецо къахьенхоаш йолча аьрдехьарча группаша леладеча гIулакках бахьен а дьакха кхоаш деягех — яха «Юманите». — Гучох, хоржамаш волаяча хенна хоржарко-ах цхьадола декъа кхерала а я, кхы-аттал уж чекхдахаре новкъарло е а гIертарца нах къоргбола гIулакхаш леладалга деголлевцашта хьашт долаш да».

Газето белгалдоккх, хIанзарча режима мотта демократи дIаоттаяра хьапазза аргIоаце бертагIча болхлой демократически низийн цхьогIо бахьен долаш дIахо а коммунисташ къовсам лоаттабергхилар.

ПАРИЖЕ ОФИЦИАЛЬНИ БЕСЕДА ЕЧА

ПАРИЖ, 6 июнь. (ТАСС). «ВIашагIкхийттача Штаташта эгIара нийсвгIа хургдар Вьетнамере шоай агрессивни тIамен политика цар италре, аьлар официальни беседачка ДРВ делегацена керте латтача Суан Тхюи американски оагIон позицех лаьца. — ХIаьта гаргарча хана лаьца аьлча, Вьетнама Демократически Республика правительства, американски дунени общественни мнене дIалехараш укх лоаппача хана шинна а оагIонна хьашт долча дешах беседаш йолае йиш хургйолаш ДРВ-ена чутта бомбаши цуна духьалара кхы чоI йола тIема акташ сов чехха а кхы тIехьа ца йоахаш а сецарна кхоачашдере а».

Суан Тхюи хьаккхайкадир, Вьетнамера машар юхаметтаоттабара тIулакха американски оагIув «шинна а даса оалаш йолча позицена хIана я тIехьалатташ хилар хьахьоклаш йола заявленеш США президента Л. Джонсона укх тIехьарча денога яр шийна халахетадга. Из «бIаьрга халуга», белгалдаьккхар цо, парижски беседай аьттув балара новкъарле еш йолча «условена моттел» хьаувттаю американцашка. ДРВ делегаци официальни беседаш е Париже яр, аьлар Суан Тхюи, «дикалир деш тIо хилара дола къаьста тешал» сана лаьрхIар деригача духен тIа.

Суан Тхюи маьрба йийцар Вьетнамера агрессивни актаи американски военщина оагIонгахьара дIахо кхухьаш хилара темал деш йола факташ. Цу хьалашка, аьлар цо, вьетнамски халкъо «агрессора духьала къовсам лоаттабе а боаз, тIа-тIа чIоагIагIа хIалакбеш цуна хIамаш етта а оаз».

Суан Тхюи дача къамаьла текст журналисташта дIайийкар селхан Париже ДРВ-ен США-н викалаш вархIалагIа вIашагIкхийттачул тIехьагIа хинача ДРВ делегаце пресс-конференце.

США КОМПАРТЕ ЗАЯВЛЕНИ

НЬЮ-ЙОРК, 6 июнь. (ТАСС). ВIашагIкхийттача Штатий Коммунистически парте тIахьайхаб сенатор Роберт Кеннеди ве лов дара бехктокхаме бола беррига нах» бизза гучабаьен цэрна судаш яр дIачахьалакхен».

Парте Къамин председателя Генри Уинстонен Генеральни секретара Гэс Холлен кулгаш язъяьча Коммунистически парте заявлене тIа йоах ВIашагIкхийттача Штаташкара нах боабара кизиааш из але а цхьа але а йолча формехьа «бIехагIча милитаризмаи расизмаи политикана духьала берзабь бола никъ лаьцача общественни деятелашта духьала ерзаь» йолга.

Иштта дукха нах боабар, — йоах США Компарте, — агрессивни тIемайн расизман политика бахьан хьахиллача низаш дарца, къизалла, адам махбоарча дахарца хувзалетта да. Тiема-промышленни комплексе дезаче даттаци хилара низан дара хьал а отталу, ультрааьттехьара фашистски болачаш хьахиларга а кхува. Ден кхоза уж къаьна гIулакхаш геноцида нийсса йолча, Вьетнама духьаларча империалистически агрессе чура оагIув а я.

Низаш дар. къизаллах боабар дIаш хургда вIашагIкхийтта Штаташ кхы хIахо бака моттиг йоаьча, шемоашта хийтта йолча цу накъ тIа нез ухача хана.

Керттерьар расизман ультрааьттехьарча реакцен идеологи йола законаш кхоачашде дезача федеральни а моттигашкарча а органаша мелла лелаеш хиларе е уж дарца цхьана давъа лоацаш хиларо темал ду цу органаша цхьаьнна а боаране цу тайпара зуламаш дар цхьаьйка Iоаккхьам доаттабеш ца хиларах, тешаме хетаргахьа, дарна гIо деш хиларах.

ДерригIача дунен тIа бовзаш болча «йиттлаша» йоахача кеталонаша хьалха а сацна кортош бIегора доах Англей кхоначча джазистий. Шой гIеххьарча хале ка маьхала дог хилара дог а хилла, цхьан музыкальни «поэгрупша» лаьохIад «юкъара»… сийтеш тIа а йийха ПиккадилиIе гIоала сакъерда арабаларца ловдоццаш шецбаха.

АП—ТАСС-а сурт.

РОБЕРТ КЕННЕДИ ВАЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 6 июнь. (ТАСС). Ассошийтед Пресс агентства Лос-Анджелесера хьахойташ ма хилара, тахан моттигерча хенах 1 сахьати 44 минути яьача бальнице кхелхав Роберт Кеннеди.

НЬЮ-ЙОРК, 6 июнь. (ТАСС). Роберт Кеннеди валаре чIоагIа корзагIаьхаб американцаш. Вашингтоне ше заявлени еш, вениачун дезаита недели бир президента Джонсона. Цо 9 июнера цIиранди иъаеши тоьзета ди хилар дIахьийр.

Америка дунехача политически деятелашна е заявленеш яьй Р. Кеннеди вора хьакьохье. Дукха хIама ца эшаш арригча цар выступленешка дезаш дар цу тайпара зуламаш де йиш йолча мешарча хьала уж вагота хилар.

Президента поста тIа веха демократически партегара шой кандидатура оттийта гIертача вице-президента Губерт Хамфре аьлар: «Вайна иштта йола йиш хиттане йоаца гошмал дIаиниха низ, тешаш, хьаьлаьа кхевчаргкий-хьегI вай къама?»

Республиканцашкара президента поста тIа веха гIерта мегаш бараш цаI волча Никсоне Нью-Йорке ше къамаьла дене аьлар, Кеннеди валар «цун дезаита а сенна, иштта укх тIехьарча хане цу тайпара ихе ноеаш шIеэита доазоша долча къамига а дениа дениха во да», аьлна.

Роберт Кеннеди дакъа тахан самолета Нью-Йорке а кхеначадь, Святой Патрика кафедральни соборе Iедулвергдь. Дакъа кхаоча яьчул тIехьагIа сенатора дакъа чудила кIе гаездаца Заллингтона хьоргба.

Дакъа дIавоаларгда Арлингтонски кешнашка; цига за Джон Кеннеди кош а; из а 1963 шера нах боабе техача пхоаа энйназ.

ЮГОСЛАВЕРА ХЬАЛ

БЕЛГРАД, 6 июнь. (ТАСС). ТАНЮГ-а хьахойташ ма хилара, СЮКП ЦК исполком самарзайнахьа хьахайтIехьарча хана межка хиначча собиташка, хIаьта къаьстта а къона специалисташ а нийсбеш нах балхаш тIа дIанийсбара, студентий материальни общественни хьал тикагIа тодара эттара врагIа йола проблемаш тIехьа ца йоахаш кхоачашгьдаза ярга хиларах бола сецах тIа а кIиэаб шо.

Цунна цхьан заказ исполкомо белгалдаьккхад, йолаш йолча демократически институташка хьежжа барта гIалга демократически дунцен демократически формаш лелаеш бызам болача къаьст-къаьста нахи группаши боккъаллар аьлча антидемократически тенденцеш лелаеш болга а коммунистий Союза шой зевригача бехктокхамалла парна холдаш беш бола кхатохам бе безилга а.

Югославски «Политика» яхача газето хьахойташ ма хилара, Белградски университета ше къамаьл деш профессора Марковича аьнна, студенташ чIоагIа сагатдеш ба мехкарча экономически хьален бе болх ца хиларех, вай социалистически обществе укх тIехьарча хана цхьайола капиталистически формаш гучаюлара — частни предприятеш, акционерий обществаш еххаш хилара, хIаьта иштта бижа хьелла яхаш хилара аз», аьнна.

ЛадувгIа, хьажа

8 июнь
РАДИО

ХЬАЛХАРА ПРОГРАММА (РВ.23)

6.30 — Нохч-ГIалгIайчен лаьтта леладдаро (нохчий меттала). 6.45 — Музыка. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочийн» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачий программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.35 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 8.35 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 8.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 8.50 — Музыка. 9.00 — Москва. 16.05 — «Къона тIехье» (эрсий меттала). 16.20 — Музыка. 16.30 — «Къонал» (эрсий меттала). 17.00 — «Безама къухе» яхача музыкальни комеди монтаж. 18.00 — «Шух хаттараш жоп ду» яха передача (гIалгIай меттала). 18.10 — А. Зилиева «Баркал алар» яха дувцар (гIалгIай меттала). 18.30 — Радиога ладувгIарий заявкех отталу концерт. 19.00 — Москва.

ШОЛЛАГIА ПРОГРАММА (УКВ 4,35 м.)

9.00 — «Академиа Астафьевн цуи музыках дола бахаиш» яха музыкальни новелла. 9.38 — Шин чIондарган, альтанаи виолончелаьян йола Московски № 2 йола квартет 1038 — «Бетта глобус» яха берашта йола радиопостановка. 11.13 — «Елизавета Шумская» яха концерт-очерк. 18.00 — «Вейна гобаькха музыка я» яха радиохьамоахк (нортIазалагIа арахецар). 18.38 — «Любовь Яровая» яхача спектакле монтаж (нохчий меттала). 19.57 — «Музыкальни сайре» яха передача. 20.50 — «Пiайха лаьа хаь» яха радиопостановка.

ТЕЛЕВИДЕНИ

15.00 — Литературни произведенеш экрана тIа даккх. «1918-гIа шу» яха художественни фильм. 16.50 — «Творчески вIашигкъостал дер. «Писателий А. Витаевеи Ц. Голоднен къамаьл. 17.20 — Ах бIаь шера хиннар. «1949-гIа шу» (шоллагIа). 18.05 — Кхоала — нефтяча промышленноста болхлой Ди. «ХIамаш тегарий цIерелта тIа». 19.15 — Дунен халкъашта юкъера гIулакхаш ловзийтар. 19.35 — Передачий программа. 19.40 — Интервидени. ФутболагIа Европе 3-гIаи 4-гIен моттигаш яьера йола матч. Передача Римера хургья. Перерыве — телепередачаш. (ЦТ). 21.30 — Резерв (ЦТ). 22.10 ФутболагIа Европе хьалхале яккхара финальни матч. Римера передача. Перерыве — телепередачаш (ЦТ). 24.00 — Резерв (ЦТ).

9 июнь
РАДИО

ХЬАЛХАРА ПРОГРАММА (РВ.23)

7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Хоамаш. 7.30 — Нохч-ГIалгIай музыка концерт. 8.00 — Москва. 8.2? — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.30 — «Шоана дукха еза ладувгIа аьараш» яха концерт. 9.00 — Москва. 15.20 — «Ашой прази» яха очерк (нохчий меттала). 15.40 — Музыка. 16.00 — Москва. 16.30 — «Литературни Нохч-ГIалгIайче» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 17.00 — «Къонал» (эрсий меттала). 17.30 — «Вай йоахко еш болчарех» яха передача (эрсий меттала). 18.00 — Нефтяча промышленноста болхлошта лаьрхIа концерт. 19.00 — Москва.

ШОЛЛАГIА ПРОГРАММА (УКВ 4,35 м.)

9.00 — «Илли оал Никель Ткаченкос» яха музыкальни передача. 9.40 — «Са безам бе хьеца» яха музыкальни новелла. 10.10 — «Арзашца сийрадйоах маьлхе». 10.45 — «Иван Семенович Козловский» яха концерт-очерк. 11.35 — Хачатуряна шин чIондарган, виолончела, фортепьяно, альтана йола квинтет. 18.00 — «Аьаа бай» яха радиопостановка. 20.24 — Моралева симфонически оркестра йола лирически поэма. 20.43 — Нохч-ГIалгIай музыка концерт. 21.12 — «Разуьля Кент» яха радиокомпозици.

ТЕЛЕВИДЕНИ

15.00 — «Берт тайна бераш» — школьникашта лаьрхIа. 15.30 — Берашта «Цу хана хиларе» яха художественни фильм. 15.40 — «Старт» яха телевизионни спортивни журнал. 17.20 — Нефтяча промышленноста зеелкхех дола концерт. 18.00 — СССР халкъий телевизионни атлас. «РСФСР». (ЦТ). 18.45 — «ХIама хьадечох кхер да тоа гIулакх» яха фоторепортаж. 18.55 — Пхоалгха минут (нохчий меттала). 19.00 — Литературни произведенеш экранаш тIа ахар. «Евгса Iуйре» яха художественни фильм. 20.45 — «Ворх1 дев» яха дунен халкъашта юкъера программа. (ЦТ). 21.25 — Передачий программа. 21.30 — КВН-68. Финал. (ЦТ).

10 июнь
РАДИО

ХЬАЛХАРА ПРОГРАММА (РВ.23)

6.30 — «Нохч-ГIалгIайчен лаьтта леладдаро (нохчий меттала). 6.45 — Музыка. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.10 — «Заслуженни къахьгхо» яха очерк (эрсий меттала). 7.20 — Передачий программа. 7.25 — Москва. 8.15 — «Искусствой дневник» (эрсий меттала). 8.30 — Александр Бронеевский иллеш. 8.45 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.05 — Ашараш, иллеш, халхараш. 16.30 — «ХIама лахар, гучадаьннар, де лаьрхIара» яха передача. 17.30 — Юртбоахама зенний школа. 17.45 — «Вай индустриальни юкъ» (нохчий меттала). Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

ШОЛЛАГIА ПРОГРАММА (УКВ 4,35 м.)

9.00 — «Васютиньен дуниар» яха музыкально-литературни композици. 9.1? — Радиопостановка. 9.45 — Н. Паганини чIондаргаш оркестраи дола концерт. 10.22 — «Цхьа: кIай къег чарус» яха берашта йола радиопостановка. 11.10 — «Антонина Васильевна Нежданова» яха концерт-очерк. 18.00 — «Левоиххв орбита тIа» яхача спектакла радиокомпозици. 19.30 — Нохч-ГIалгIай музыка. Шивка а программе гIоала. 20.10 — «Абессаломи Этери» яхача Палиашвили опера монтаж. 21.20 — «Дерригаш а саьна ю» яха передача.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.0 — Телевизионни кердадараш (гIалгIайн эрсийн меттаьша). 18.30 — ГIалгIай бетаи (эрсий меттала дошкх). 19.00 — Телевизор IиштаIкхаш» яха киноочерк. 19.25 — В. И. Ленин вен 100 шу дизаста «Халкъа дIаденна вахара» яха передача (нохчий меттала). 19.45 — ЛаьрхIIа арахеца (телепередачаш). 20.00 «Газо вейна йола бакхонаш» документальни фильм. 20.10 — Берашта дола фильм. 20.30 — Ах бIаь шера хиннар. «1950-гIа шу» (шоллагIа). 21.15 — Передачий программа. 21.30 — «Бертакалы» яха художественни фильм (заказ).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный. Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—2.44.00; редактора зам.—3.30.11; белгалха ма секретара—3.34.38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий—3.42.30; кехата болхашен отделий—3.42.28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—2-44-00; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3.34.38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3.42.30; отделов сельского хозяйства и писем — 3.42.28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект. 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ02178 Заказ № 2552.